

VIIENYBĖ

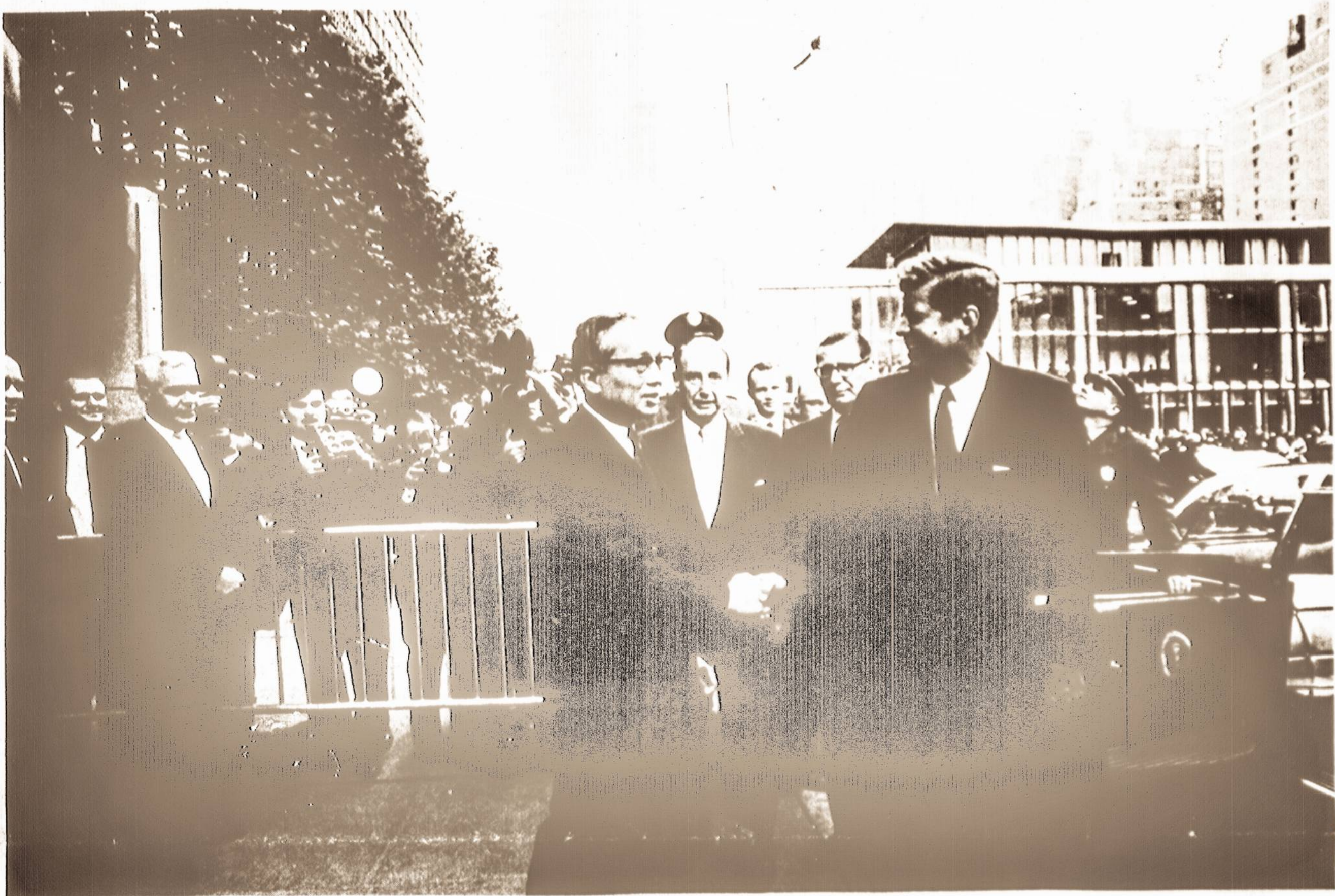
77 M. 34 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1963 M. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 27 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Susilaukęs triukšmingų ovacijų už savo kalbą ir paviešėjęs Jungtinėse Tautose, prez. Kennedy savo ambasadoriaus Adlai Stevenson lydėmis, atsisveikina su Jungt. Tautų gen. sekretorium U Thant.

INATIONS nuotrauka

Prezidentas Kennedy Jungtinėse Tautose:

Prie pastovios ir teisingos taikos

Pasaulio spauda ir diplomatai tebekomentuoja pereinamą penktadienį, rugsėjo 20 d., Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos pilnaities susirinkime pasakytą JAV prez. Kennedy kalbą, kurioje jisai pakvietė šios planetos gyventojus pabandyti pajudinti pasaulį prie teisingos ir pastovios taikos.

Prezidentas pradėjo peržvelgti tarptautinę padėtį, konstatuodamas, jog tarptautiniai debesyje šiek tiek prasiblaivė, kad pro juos gali prasiveržti vilties spinduliai.

Suprantama, šitai jisai rišo su neseniai pasirašyta sutartimi dėl dalinio atominio bandymų sustabdymo.

Užtikrintai pareiškęs, kad tą sutartį, kurią ligi šiolei jau pasirašė arti šimto valstybių, ateinantį antradienį patvirtins JAV Senatas, prez. Kennedy šiai sutarčiai skyrė daug reikšmės ir pakvietė Sovietų Sąjungą taikingam kooperavimui.

Jisai kalbėjo: "...Sovietų Sąjungos lyderiams ir žmonėms aš sakau, kad, norint užtikrinti bet kurios mūsų šalių saugumą, reikia geresnių ginklų už H-bombą, (reikia) geresnių ginklų už raketą ir atominius submarinus -- ir tasai ginklas yra taikingas kooperavimas."

Prieš tai JAV prezidentas išminėjo skirtumus tarp

JAV ir Sovietų Sąjungos pažiūrų į pasaulį.

-- Mūsų konfliktai yra realūs. Mūsų pažiūros į pasaulį yra skirtingos... Pagrindinis skirtumas yra tai, kad Amerika tiki į apsisprendimo teisę visoms tautoms.

Mes manome, kad Vokietijos žmonės ir Berlynas turi būti laisvi apsiungti. Mes tikime, kad Kubos žmonės turi būti leista laisvai naudotis vaisiais savo revoliucijos, kuri buvo išduota iš vidaus ir išnaudota iš šalies.

Trumpai, mes tikime, kad visame pasaulyje -- Rytų Europoje, kaip ir Vakarų, Pietų Afrikoje ir Šiaurės, visos tautos, senos ir naujos, turi turėti laisvai apsispręsti savo ateitį -- be diskriminacijos ar diktavimų, be prievartos ar subversijos.

Tokie yra pagrindiniai skirtumai tarp mūsų ir Sovietų Sąjungos, ir jų negalima paslėpti. Ir kol jie egzistuos, jie nustatys ribas susitarimams ir jie neleis sumažinti budrumą. Mūsų gynybos įrengimai visame pasaulyje pasiliks apsaugoti laisvei ir mūsų pasiryžimas tą laisvę išsaugoti prireikus bus įrodytas.

Prezidentas, pakvietęs Sovietų Sąjungą kartu su JAV dalyvauti pasirengi-

muose šuolyje į mėnulį, bei aptaręs nūdienius pasaulio ekonominius klausimus, sustojo ir ties žmogaus teisėmis.

Priminęs, kad ne viena duona žmogus gyvas, jisai pabrėžė JAV įsitikinimą, kad Amerika priešinsis žmogaus teisių varžymui, nežiūrint kur tai pasireikštų -- kuriame nors pasaulio kampelyje ar jos pačios ribose.

Jis išminėjo eilę žmogaus teisių pažeidimo atvejų už geležinės uždangos, kartu primindamas ir pačią Ameriką, konkrečiai nurodydamas, kad tos teisės nėra respektuojamos, jei bomba metama į besimeldžiančių minią.

(JAV Senatas rugsėjo 24 d. sutartį patvirtino 80 balsų prieš 19.)

VILNIUJE LANKĖSI 10,000 TURISTŲ

* Vilniuje, nors ir rudėnėja, bet kaip rašo spauda, turistinis sezonas dar įkarštėje. Miestą lanko gausios ekskursijos iš Sovietijos. Vilniaus turistinės bazės direktoriaus tvirtinimu, šiemet priimta apie 10,000 turistų ir dar tikimasi sulaukti apie keletą tūkstančių.

MES VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Skiemonyse lietuvaitėi, sakoma, pasirodžiusi Marija. Sujudo tikinčioji ir komisariška Lietuva. Kokia dėkinga tema apysakai lietuvių katalikybės susikirtimo su ateistiniu komunizmu! Bet -- mūsų rašytojams, atrodo, arčiau širdies nacių psichologijos nameliai ant smėlio negu sava, tautinės, moderninio gyvenimo tema. Kiti rytų europiečiai patriotingesni ir labiau savybėmis rūpinasi.

Londonė išėjo vengro Rabo apsakos Sabaria vertimas. Ašis, kaip įvykis Skiemonyse, pasirodymas dangiškos esybės moteriai -- šį kartą apsiereiškė šv. Martynas. Londono Times literatūros priedo recenzentas sako, kad čia gilus, turiningas ir sumanus katalikiškos Vengrijos (apsikrikštijusios 300 metų pirm Lietuvos) grumtynių su komunizmu pavaizdavimas. Mūsų literatūra panašių temų negvildena.

Sabaria labai senas, dar romėnų laikais, statytas miestas. Daug istorinių paminklų, kaip mūsų Vilniuje. Jis vėl "išlaisvintas" -- gyventojų valios neatsiklausus. Maskvoje Stalinas. Vietiniai komunistai suruošia "mokslinę ekskursiją" apžiūrėti Sabarijos senienas: romėnų rinką, kur senovėje pardavinėdavo vergus (dr. Basanavičiaus mūsų giminaičiais laikytus trakus ir getus), seną bažnyčią su stebuklinga šv. Martyno statula, nemaža liaudies kūrinį. Profesorius ("pažangus marksistas") ekskursantams viską savu kurpaliu paskaita sūva.

Staiga viena besiklausanti valstietė moterėlė sušunka -- jai pasirodęs šv. Martynas! Slaptoji

Tęsiama 4 psl.

LIETUVIAI KALIFORNIJOJE

* Los Angeles BALFo metinis parengimas įvyks šeštadienį, spalio 19 d., 7 val. vak. šv. Kazimiero par. salėje. Bus suvaidinta komedija "Bailys", charakteringi baleto šokiai, "radijo valanda" su L. A. įdomiausiomis aktualijoms, tetulių dainos, L. A. lietuvių visuomenės tipų paradas. Be to, loterija, šokiai, skanūs užkandžiai bei gėrimai.

* Los Angeles Birutėčių rudens balius bus spalio 26 d., 8 val. vak. St. Nicholas Auditorium, 2308 W. Third St. Numatyta įdomi balliaus programa. Gros M. Krafo orkestras, veiks valgių ir gėrimų bufetas. Įėjimas asmeninai ir vaikiškas -- 4 dol., nedirbantiems studentams -- 2 dol.

* Kristaus Karaliaus šventės minėjimas sekmadienį, spalio 27 d. Bus iškilmingos pamaldos su pritaikintu pamokslu. Po pamaldų 12 val. par. salėje minėjimas ir programa. Visi tą dieną priima šv. Komunija, aukodami ją už Bažnyčios susirinkimo pasisekimą ir už teisingos tautos įsigalėjimą visame pasaulyje.

* Metinis Parapijos Bazaras. Tai pats didžiausias parapijos parengimas, skirtas finansiškai paremti jos darbus ir įstaigas. Bazaras bus sekmadienį, lapkričio 24 d., mokyklos ir salės kieme. Maloniai kviečiame visi bazarą remti, ruošti fantus, prisidėti darbu, platinti laimėjimų bilietelius.

* Šv. Kazimiero šeštadieninė mokykla mokslo metus pradėjo rugsėjo 14 d. Užsiregistravo 72 lankytojai. Tai rekordinis skaičius. Mokykloje dirba šie mokytojai: vedėjas Medūkas, Razutienė, Balsienė, Grakauskienė, Čiurlionienė, Inž. Jodelė, seselės Alfreda ir Liurda ir kun. Vališka. Tėvų Komiteto pirmininku išrinktas Inž. J. Motiejūnas. Pastebimas didelis tėvų mokyklai susidomėjimas. Losangeliečiai gali didžiuotis, kad, įskaitant papartinę mokyklą, lietuvių kalbos mokosi 150 lietuviukų. Tai pagyrimas tėvams ir mokytojams, kurie neša visą dienos kaitrą ir našta.

* Inž. B. Draugelis, pasistatęs 8 šeimų namus, Alahambra, Calif., persikėlė ten gyventi. Draugelių abu vaikučiai lanko šeštadieninę mokyklą.

* Kirinas ir Laima Dargiai su savo dukra Rasa iš Toronto, Kanada, persikėlė gyventi į Los Angeles, kur jau nuo seniau ir jo brolis Vytautas gyvena. Dargiai planuoja eiti į biznį.

* Rūta Lee-Kilmonytė, Hollywood lietuviškoji žvaigždė, vaidina nemažą rolę filme Hootenanny, kuris rugsėjo 25 d. buvo pradėtas rodyti Los Angeles teatruose.

* Kun. Stasys Žilys, gyv. Romoj, Italija, Los Angeles šv. Kazimiero bažnyčiai dažo šv. Kazimiero paveikslą, kuris numatoma, baigti dar prieš kovo 4 d., šv. Kazimiero šventę. Kun. Žilys yra gabus dailininkas ir netrukus įsiai planuoja suurošti savo paveikslų parodą Romoje.

* Pranas Zukauskas, Los Angeles šv. Vardo Drojos pirmininkas, grįžo iš Villniaus, kur matėsi su savo broliais ir Rygoje susitiko su savo žmonos motina Lapinskiene. Nuvykti į tėviškę bolševikai neleido.

* Florence Korsakaitė rugsėjo 18 ir 26 dd., The Three Arts Studijoje Hollywood, California, Troupers Auditorium, dalyvavo programoje ir susilaukė didelio pasisekimo.

* Juozas ir Konstancija Prušinskai, iš Washington, D. C., persikėlė gyventi į Los Angeles, Calif. Jų dukra Gražina studijuoja inžinerijos mokslus Kalifornijos Universitete.

* Kun. Jurgis Razutis, istorijos mokslų daktaras, buv. Telšių Kun. Seminarijos profesorius, buvo atvykęs į Los Angeles aplankyti savo pusbrolių Antaną Razutį ir jo šeimą. Rugsėjo 22 d. kun. Razutis atlaikė šv. Kazimiero bažnyčioje sumą ir pasakė gražų pamokslą. Profesorius dirba pastoracijos darbu Miami, Florida, amerikiečių parapijoje.

* Kestutis Kudirka su savo žmona Ona, dukra Dalia ir sūnumi Ričardu, iš Toronto, Kanada, atvyko į Los Angeles gyventi. Jiems daug padėjo dėdė Feliksas Kudirka, kuris čia nuo seniau gyvena ir yra gerai įsikūręs.

* Inž. Rimtautas ir Birutė Dabšiai, parapijos choro solistai ir uolūs kolonijos veikėjai, susilaukė pirmo sūnaus, kuriam duotas Vytauto vardas.

* Juozas Požėra, rugsėjo 22 d. įvykusiame skautų susirinkimo, buvo išrinktas Pacifiko Lietuvių Skautų vadu.

* Dr. Jonas Žmuidžinas, iki šiol gyvenęs Pasadena, California, atsikėlė visai arti liet. parapijos, kad jo vaikučiai galėtų lankyti liet. mokyklą. Tai gražus pavyzdys.

* Gražios vestuvės. Rugsėjo 7 d. Los Angeles šv. Kazimiero Bažnyčioje moterystės sakramentą priėmė Inž. Egidijus N. Radvenis ir stud. Vida T. Mikuckytė.

Jaunuosius bažnyčionai lydėjo aštuonios pajuosnių poros. Jų Moterystę palaimino, šv. mišias laikė ir pritaikintą tai pragai žodį pasakė kun. kleb. J. A. Kučingis.

Jaunieji gavo ir Popiežiaus palaiminimą. Mišių metu giedojo parapijos choras, kuriam priklauso abu jaunavedžiai. Bažnyčia buvo pilna žmonių.

Vakare Nicholas salėje įvyko šaunios vestuvių vaišės, kuriose dalyvavo per 300 svečių. Buvo pasakyta daug nuoširdžių kalbų. Ypač įdomiai kalbėjo jaunosios motina Ona Mikuckienė. Išreikšdama abiejų šeimų vardu linkėjimus ir padėką.

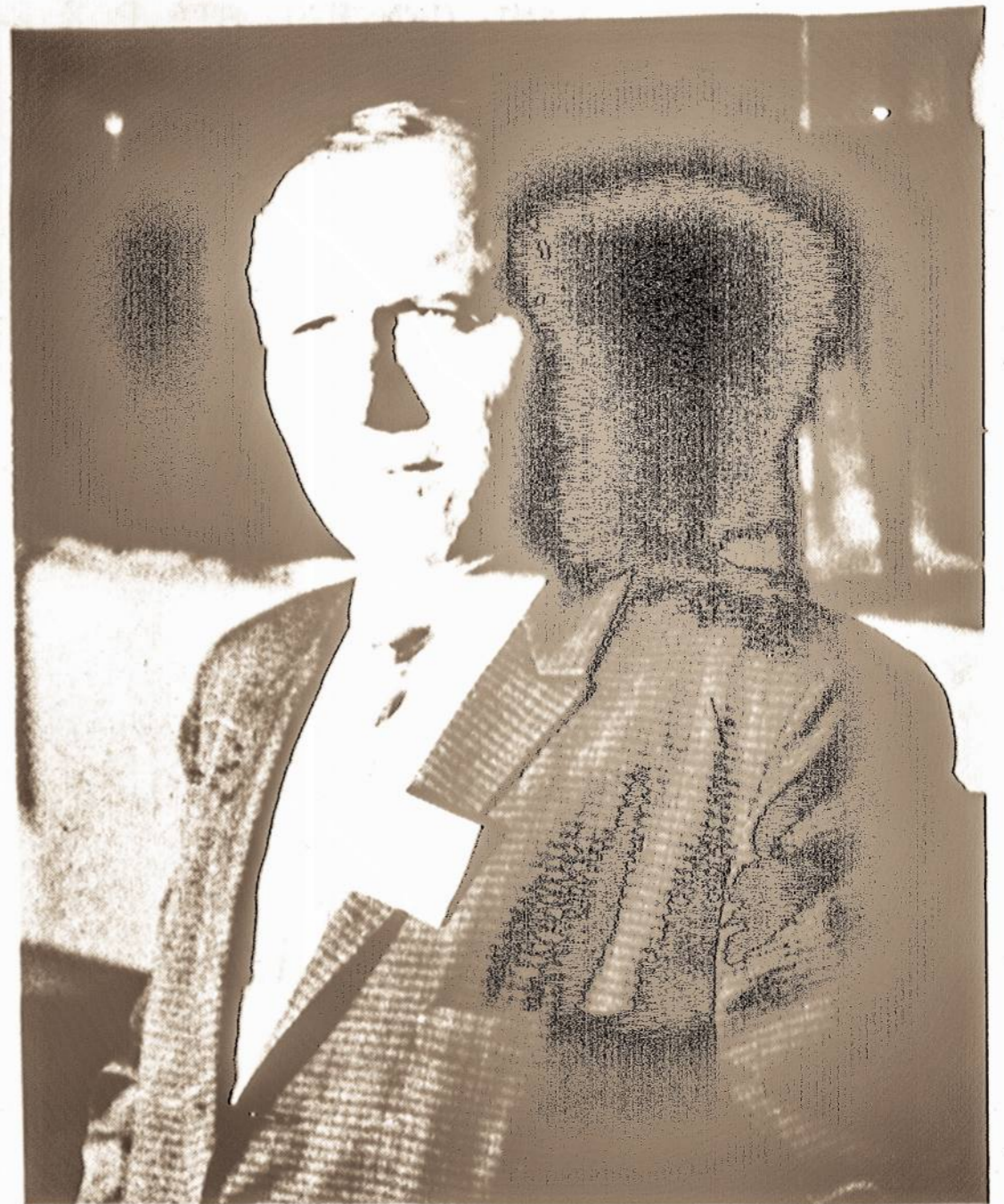
Hartfordo lietuviai

Vietos LB Valdyba ruošia dailininko Antano Rūkštelės kūrybos darbų parodą Liet. Amer. Pil. Klubo salėje, 227 Lawrence St., Hartforde. Parodos atidarymas įvyks šeštadienį vakarę, rugs. 28 d., 4 val. ir paroda baigsis sekmadienį ryte nuo 9 val. ligi 6 val. vakare. Vietos ir apylinkės lietuvių susidomėję šia paroda Hartforde, nes dail. Antanas Rūkštelė yra vienas žymiausių mūsų dailininkų, jo parodos sėkmingai praėjo kituose miestuose. Patartina visiems lietuviams pamatyti ir pasigėrėti A. Rūkštelės kūrybos darbais.

Prieš porą metų dail. Pautieniaus darbų paroda buvo sėkminga Hartforde. Netenka abejoti, kad dail. A. Rūkštelės darbų paroda taip pat pavyks.

Prasidėjo vietos lietuvių kultūrinių pramogų rengimų rudens metas. Klubičiai (nepašalp. skyr.) ruošiasi surengti nepaprastą liet. jaunųjų talentų menų vakarą, choristai taip pat ruošiasi. Žodžiu, pajudėjo vietos lietuvių kultūrininkai, ir netenka abejoti, kad rudens proga turėsime keletą gražių pramogų. Nesnaudžia ir klubiečiai. Ruošiasi prie gražių sekmadienių vakarų klube.

-- V. M. K.

Žurnalistas Vladas Mingėla

Žurnalisto Vlado Mingėlos sukaktis

JURGIS PAPARTIS

Iš viso žmogus yra tiek vertas, kiek už jį kalba jo darbai.

Žurnalistas Vladas Mingėla vienas tokių vyrų, už kurį nereikia kalbėti. Už jį kalba jo, per 40 metų nuveikti darbai.

Vien tik pakanka paminėti jo paskutinią darbą — biografinį veikalą apie kun. Antaną Miluką, ir jau Vladas Mingėlos buvo neveltui gyventa.

Knyga apie kun. Antaną Miluką yra gražus Vlados Mingėlos darbų apvalinavimas. Tai yra jo paminklas, kurio jokios nepalankios audros, pavydas ar kitokios "antimilukijadinės" darganos, nepajėgs sunaikinti.

V. Mingėla, kun. Antaną Miluko, tą puikų kūriningą ir taurų lietuvių patriotą, savo knyga padarė vėl gyvą mūsų tarpe, kad mes turėtume iš ko pasimokyti — kaip reikia gyventi, dirbti ir mylėti savo Tėvynę.

Šis puikūs veikalas Vlados Mingėlai neiškrito, kaip "keptas kėvelis" iš dangaus bet pareikalavo ilgų metų ieškojimo, rinkimo ir kruopštaus bei nuolatinio darbo.

Vladas Mingėla, ilgą laiką praleidęs Karo Technikos Bibliotekoje vedėjo pareigose, tapo tikras tos bibliotekos "spiritus movens". Nors pats, per savo paprastą energiją, buvo "prasimušęs" iki studento ir buvo pradėjęs studijuoti ekonominius mokslus, bet, visa savo siela, linko į žurnalistinę ir vėliau į literatūrinę darbą, kol, pagaliau, tapo tuo, kuo buvo gimeš — žurnalistu — literatu.

Pirmasis Vlados Mingėlos rašinėlis — Medžio verkimas — buvo atspausdintas, lygtai prieš 40 metų, 1923 m. "Ryte". Ir nuo šio laiko Mingėla vienodu ryžtu, vienuodu uolumu ir stropumu ir melle, plunksnos arityje reiškėsi ir reiklėsi įvairiuose laikraščiuose, bei žurnaluose — tiek laisvoje Lietuvoje, tiek tremtyje.

Jis niekuomet neieškojo asmeniškų garbės, įvertinimo, dėkingumo, ar pripažinimo, bet visa rašė iš glumoms širdies ir meilės lietuviškam žodžiui.

Štai kodėl jo temos labai įvairios ir imponuojančios, ir straiptniai pasižymi minties gilumu turinio įdomumu, sakinio sodrumu. Daugumas jo rašinių nesenstančio pobūdžio. Mėgo rašyti ir daug rašto mokslo popularizacijos temis, psichologinio auklėjimo, istorijos ir net kritikos darbai jam nėra svetimi.

Daug Lietuvos žymų vyrų: visuomenininkų solistų, muzikų, dailininkų ir kitų buvo jo plunksnos objektyviai paliesti ir jų darbai tinkamai įvertinti.

Mingėla visa savo siela yra linkęs į meną, dėl to jo ir straiptniai tikrai meniškai paruošti, lengvai skaitomi, suprantami ir įtikina.

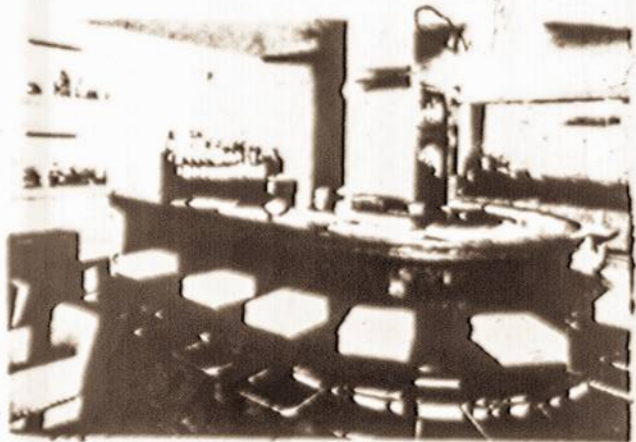
Vladas Mingėla, neapsiviliojo vien tik plunksnos darbais. Jis yra pasižymėjęs ir kaip visuomenininkas, o ypač labdaros organizacijų aktyvus narys ir vadovas. Ypač yra pasižymėjęs BALFo veikloje. Jo dėka, šimtai sluntnių pastekė tremtinių stovyklas.

Geras pusšimtis šeimų jo dėka pasiekė Dėdės Samo kraštų, tapo aprūpinti ir maistu ir butu ir net darbu. Jeigu dar pridėsime aktyvų dalyvavimą įvairiuose choruose, ansambliuose, turėsime apie Vladą Mingėlą pilną vaizdą.

Todėl, belieka jam palinkėti ilgiausių metų ir geriausios loties!

Buvusi Vilniaus u-to studentė V. Macaitytė (dabar Vokietijoje) Studijų Savaitės dalyviams pasakojo, kiek daug jos lietuvių sustiprinti suteikęs dalyvavimas jos Švedo vadovaujamame Studentų Dainos ir Šokių ansamblyje Vilniuje. Sako, ypač veikęs lietuviškas "krikštas", naują narį priimanč, išleistuvės ją išlydinti.

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras
Salė susirinkimams
vestuvėms ir
pobūviams
Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suejimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

THE
Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* CHICAGOS LIETUVIŲ taryba metinę konferenciją šaukia spalio 20 d., 2:30 val. p. p. Jaunimo Centre Taryba kviečia, kad visos lietuviškos organizacijos atsiųstu savo atstovus ir auką.

* ONA IR ANDRIUS MIRONAI, anksčiau gyvenę Chicagoje, o dabar -- Los Angeles mieste, viešėjo Chicagoje. Iš čia jie vyko į jų dukros Loretos vestuves Philadelphijoje. Taip pat aplankė ir kitos Amerikos bei Kanados vietas. Andrius Mironas yra spaudos bendradarbis ir daugelio novelių autorius.

* ANNA PIEŽIENĖ, žurnalistė, Chicago American redaktorius Stanley Piežos žmona, yra paskirta Lietuvos Vyčių organo -- Vyties redaktore. Jos vyras -- Stanley Pieža rugsėjo 25 d. išskrido į Romą, kur, kaip spaudos atstovas, dalyvauja Bažnyčios susirinkimo antros sesijos atidaryme (rugsėjo 29 d.). Taip pat jis žada aplankyti savo dukrą Bernadetą, kuri Tunisijoje tarnauja JAV Taikos Korpusė. Chicagon žada grįžti lapkričio pradžioje.

* DR. PIJAUS GRIGAIČIO, Nasjienų vyr. redaktorius, 80 m. amžiaus sukakties proga, spalio 26 d. Lietuvos Auditorijoje yra rengiama pagerbimo vakarienė. Sukakties minėjimo pirmininku yra bankininkas Justinas Mackevičius.

* VILNIAUS dienos minėjimas įvyksta spalio 6 d. Bus pamaldos jėzuitų koplyčioje ir programa Jaunimo Centro didž. salėje.

* DAIL. J. BAGDONO meno kūrinių paroda vyksta Standard Federal Savings and Loan bendrovės patalpose.

* DAIL. JADVYGA PAUKŠTIENĖ buvo išstačiusi savo darbus Lietuvių banko patalpose Philadelphijoje.

* DON VARNO karo veteranų posto naujos valdybos įvesdinimo iškilnėse, įvykusiose rugsėjo 21 d. posto namuose, buvo apie 100 legijonierių bei svečių. Čia kalbėjo teisėjas Alphonse Wells, John Paukštis, kun. Zakarauskas, naujas komanduojujas Anthony Pargauskas, senasis -- Charles Petrila ir kiti. Publikos tarpe matėsi teisėjas Zuris, John Jakubs -- Jakubauskas, daug svečių iš kitų Amerikos Legijono postų, Ed. Sulaitis su žmona, būrys moterų pagalbinio vieneto narių. Po iškilnių buvo vaišės.

* JACK JATIS-JUOZAITIS, pirmasis Don Varno posto komanduojujas, Lietuvos Vyčių organizacijos veikėjas, rugsėjo 22 d. savo sodyboje buvo surengęs gegužinę Don Varno posto nariams. Atvykusieji turėjo progą praleisti popietę malonios gamtos prieglobstyje.

Natalie A. Satunas

ASTRONOMIJOS DAKTARĖ

Chicagietė Natalie A. Satunas (Satūnaitė) University of Wisconsin baigė mokslus, gaudama daktarės laipsnį iš astronomijos srities. Ji sėkmingai baigė egzaminus ir parašė dizertaciją, tema: "Interstellar Dust in Ionisation Shock Fronts."

Kaip praneša universiteto vadovybė, ji yra pirmoji moteris tame universitete gavusi daktaro laipsnį astronomijoje. Žemesnius laipsnius iki šiol čia yra gavusios 7 moterys, tačiau nė viena iš jų nesiekusios doktorato šioje, palyginti, moterų tarpe labai nepopuliarioje šakoje.

Natalie Satūnaitė tuoj pat žada pradėti darbą savo specialybėje. Ji dirbsianti Northrup kompanijos erdvių laboratorijoje, esančioje Hawthorne, California, kur darys bandymus ionizacijos srityje.

Jos nuotrauką patalpino didieji Chicagos ir kitų miestų dienraščiai.

E. S.

NEGARBINGAS PASIELGIMAS

Dienraščio "Draugo" 1963 m. rugsėjo 21 d. laidos antroje dalyje ("Mokslas, Menas, Literatūra") yra patalpinta nuotrauka, vaizduojanti rašytoją, filmų gamintoją bei filmų žurnalo redaktorių Joną Meką. Po nuotrauka padėtas parašas "Jonas Mekas," be jokio kito paaiškinimo ir be nuotraukos autoriaus pavardės.

Pasiteiravus paaiškėjo, kad tos nuotraukos (darytos Lietuvių Studentų Sąjungos Jungt. Amerikos Valstybėse suvažiavimo metu Hilton viešbutyje Chicagoje) autoriumi yra Ed. Sulaitis. Nuotrauka Draugui buvo pasiųsta prieš pora metų, bet vėliau -- buvo paprašyta ją sugražinti autoriui. Tas nebuvo padaryta, o štai po kelių metų ji patalpinta laikraštyje be autoriaus sutikimo ir jo pavardės.

Dienraščio Draugo antrąją dalį redaguoja garbingas žmogus -- K. Bradūnas. Nejaugi jis apie tai nieko nežinojo? Atrodo, kad kažkurie mūsų laikraščiai netik kad nesilaiko spaudos etikos, bet taip pat negerbia autorių teisių.

B. A.

DĖL JAV LIETUVIŲ ŠALPOS

BALFo įstatai nei JAV valdžios istaigos, kur BALFas registruotas, niekada nedraudė šelpiti JAV gyvenančius lietuvius. Valdžios sferose net teiraujamas, kiek BALFas šelpia vietinius tautiečius.

BALFas vietinių lietuvių šalpai yra išleidęs daug tūkstančių dolerių. Aukos per BALFą ne tik asmenims, bet ir liet. institucijoms yra atleidžiamos nuotaksu.

Taupydamas lėšas lietuvių, ypač tremtinių šalpai užsieniuose, BALFas stengėsi vietinę šalpą rekomenduoti pajėgesnėms vietos amerikiečių labdaros institucijoms. Tačiau atsirado gyvas reikalas atkreipti didesnę dėmesį ir į lietuvių šalpą JAV.

Vietinės šalpos darbo procedūros suprastinimui BALFo direktoriatas š. m. balandžio 20 d. nutarė, jog vietos BALFo skyriai nusprendžia vietinės šalpos reikalingumą iki 50 dolerių. Didesnėms sumoms prašymai siunčiami su skyrių rekomendacija Centru.

Kiekvienu atveju pinigai išmokami iš BALFo Centro, nes to reikalauja Public Accountant ir BALFo įstatai (visos aukos siunčiamos į centrą ir visi išmokėjimai daromi tik iš Centro).

Prašau BALFo skyrių Valdybas atkreipti didesnę dėmesį į vietos lietuvių šalpą.

Visus gerus valios lietuvius nuoširdžiai prašau pasidaruoti sutelkiant lėšų ne tik vietos lietuviams, reikalingiems pagalbos, bet ir tūkstančiams brolių ir seserų užsienyje, kurie užpila BALFo Centrą malda.

JAV vice - prezidentas Lyndon Johnson pasakoja, jau lankęs 30 svetimų kraštų, bet niekur tokio šilto sutikimo neradęs kaip Suomijoje, kas įdomu, nes suomių nėra iš Amerikos gavę nė cento paramos (nenorint "pažeisti" Maskvos jau užkarto "neutralumo"), ir dažnai labai kritiškai vertina Washingtono pastangas su gyventi su Maskva.

* Iš Klaipėdos pranešama, kad tenai lietuviai žvejai atvežė retą laimikį ir įteikė jį vietos muziejui. Tasai laimikis tai stambaus banguoties šonkaulis, sverias apie 160 kg ir 4 metrų ilgio.

* "Zalgirio" irklininkės iš Vilniaus dalyvavo Maskvoje vykusiam sukaktuviniam Europos moterų akademinio irklavimo čempionate ir laimėjo Europos čempionų vardą. Tai pati pirmoji Lietuvos komanda, iškovojusi tokį titulą.

* Vilniaus Pedagoginio Instituto studentų dainų ir šokių liaudies ansamblis padarė apie du tūkstančius kilometrų, lankydamas mūšio ir kitas vietas, kur prieš 20 metų kovėsi lietuvių jungtinys, veikęs prie Raudonosios armijos. Studentai koncertavo įvairių vietovių gyventojams ir buvo šiltais sutikti. Tiesa rašo, kad iš Oriolo studentai parvežė žemės nuo lietuvių karių kapų ir paskui ją išpylė Karių kapuose Vilniuje, ta proga surengtose iškilnėse dalyvaujant vyriausybės.

IEŠKOMI

* Bronius Simkevičius, kilęs iš Pakruojaus, po II Pasaulinio karo apsigyvenęs JAV, prašomas atsilipti. Paieško Ona Valaškaitė, c/o A. L. Balsas, J. L. Suarez 5684, (Suc. 39), Buenos Aires, Argentina.

* Catalina Čekauskienė iš Buenos Aires, Arg., ieško savo dėdės Petro Povilausko, kilusio iš Talačkonų kaimo. Pranešti Vieniųbei.

BOSTONO BALFO SKYRIUS MINĖS ĮKŪRIMO SUKAKTĮ

Bostono BALFo 17-tas skyrius minės savo 20 metų įkūrimo sukaktį ir 15 metų nuo pirmos dypukų vakarienės Bostone.

Iškilmingas banketas įvyks spalio 6 d. 5 val. vakare Liet. Pil. D-jos Auditorijoje, 3 aukšte, So. Bostone. Programoje dalyvauja šv. Petro lietuvių parapijos choras, vadovaujamas komp. Jeronimo Kačinsko, ir Onos Ivaškenės tautinių šokių sambūris.

Visi lietuviai kviečiami bankete dalyvauti. Aukomis bus sušelpiti pagalbos reikalingi lietuviai.

A. ANDRIULIONIS

* Dr. Gr. Valančius, žinomas veikėjas, šią vasarą keliaudamas po Austriją Jugoslaviją, Lenkiją ir Suomiją, vėliau buvo sustojęs Leningrade ir gavęs leidimą nuvykti į Talliną, bet negavo leidimo į Palangą.

Wide World Travel Agency

PERSIKĖLĖ Į SAVO ŽYMAI DIDESNĮ IR PATOGESNĮ NAMĄ,
9727 S. WESTERN AVENUE, TELEFONAI BE 3-1104 arba GA 2-0640

Tūrimė skyrius Tinley Parke - Tel. KE 2-4222 ir Gary Ind. Gary Hotel - tel. 374-1511

Parduodame kelionės bilietus į visus pasaulio kraštus ir tolimiausias vietas sprausminiais lėktuvais, laivais, geležinkeliais ir autobusais keliavimo bendrovių nustatytais kainomis. Paruošiamė maršrūtus pavieniams asmenims ir grupėms. Teikiame informaciją apie lankytinas vietas ir turizmo sąlygas.

PADEDAME SUTVARKYTI DOKUMENTUS ŽMONĖMS IS LIETUVOS ATSIKVIESTI IR SUTVARKOME JŲ KELIONĖS REIKALUS LĖKTUVAIS, TRAUKINIAIS IR LAIVAIS.

WIDE WORLD TRAVEL AGENCY PREZIDENTAS WALTER RASK-RASČIAUSKAS

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886. Published weekly by Valeris Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valeris Tysliava, Editor: Salomeja Narkeliūnaite. Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Atkelta iš 1 psl.

policija, aišku, tuojau areštuoja ir "liudininkus": gydytoją, kunigą, archeologą. Savo rūsiuose žinomomis priemonėmis kvočia: kas moterėlė — pamišėlė, ar liaudies priešas? Pasirodo, turinti svingerio siuvamąją ir pragyvena siūdama moterims. Reiškia, ji ne suvalstybintos, kolektyvinės, bet privatinės pramonės darbininkė. Bene tuo tyčiojasi iš režimo? Ar tik nesąmokslauja su Vatikanu ar Amerikos "imperialistais" nuversti darbininkų valdžią?

Moterėlė iš širdies pasakoja, iš tikrųjų mačiusi šv. Martyną, kuris iš dangaus jau nepirmusyk apsiroškęs pasikalbėti. "Ekspertizui" iš kalėjimo iškvičiamas senai kalinamas vyskupas, kuris teisėtai nusprendžia: Nežiūrint ką sąky-siu, komisaras Šparas vis aukštin kojom apvers, nes to reikalauja, ar Marksas, ar Lenino, gal Stalino mokslas, arba jų planas.

Vėliau gal teks Vienybės skaitytojams paduoti ištraukų iš šios apysakos, dėl jos "skiemoniškų" antspalvių.

Vilnius gana gausiai įvairių delegacijų lankomas. Gaila, ne Amerikos lietuvių, nes šiems statoma stambių kliūčių. Šįmet didoka mūsų delegacija lankė ne Lietuvą, bet Vokietiją, apie kurią Vydūnas įdomiai rašė 700 metų lietuvių-vokiečių santykių istoriją (Hitleris ją sudegino). Vilnių lankė italų delegacija, kurios kd partijos parlamento atstovas kalbėjosi su Vilniaus, Kauno ir Telšių vyskupijų valdytojais ir mūsų rašytojais. Lankė lenkų delegacija, kuri apžiūrėjo mokslo dėstymo būdus Vilniaus u-te ir knygynui padovanojo buvusio to u-to profesoriaus Lelėvelio raštų rinkinį, tik ką išleistą Varšuvoje. Apie 40 dienų Lietuvoje viešėjo ir tinkamai "atrinkta" Urugvajaus lietuvių delegacija, kuri, jei ir sirgo komunizmu, sugrįžusi, kaip pirmesnieji, "iš-gys". Vilniaus Tiesa rašo: "Galima Vilniuje sukurti turistų grupes iš Maskvos, ir Vladivostoko, Odesos ir Tomsko." Kodėl ne iš Chicagos, New Yorko ar Mahanojaus? Bistrickas toje pat Tiesoje giriasi: Lietuva — visos liaudies valstybė! Manome, ta liaudis noriau norėtų Vilniuje matyti savo brolius amerikiečius, negu "tautų draugus" iš Odesos?

Senas draugas K. S. Karpus prisiuntė ALTO lėšomis atspaudą kalbų JAV Kongrese, pasakytų Vasario 16 proga. Daug gražių žodžių! Pagrindinė tema — rezoliucijos paveikti prez. Kennedy, kad jis ir iškeltų Pabaltijo klausimą Jungtinėse Tautose, kad būtų įsakyta Maskvai savo kariuomenę atsiimti ir leisti laisvus rinkimus. Tai prezidentas ir be rezoliucijų padarė paskutinėje kalboje, stovėdamas už visų tautų apsisprendimo teisę visur. Rezoliucijos (jų, sakoma, jau 36) pateks Kongreso užs. reik. komisijai, kuri jas padės į Dead Letter ilgąjį stalčių, nes valstybės departamentas, Amerikos prestižo ir garbės sumetimais, joms nepitaria. Juk žino, JT tokių įsakymų Maskvai nepriims ir įnešėjas susilauktų bereikalingos žandinės. Tačiau, rezoliucijų

Girnakalis :

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

NA IR PAAIŠKINO!

Kunigų Vienybės "seimas pritarė, kad būtų neišmintinga statomos koplyčios vardą pakeisti į Aušros Vartus. Niekas neginčina, kad Aušros Vartai yra Lietuvos didi šventovė. Bet Aušros Vartuose yra tik šv. Marijos stebuklingasis paveikslas, kai Šiluvoje yra pasirodžiusi pati Marija, Dievo Motina. Tokių apsiroškimų vietovių pasaulyje yra labai maža, ir Šiluva nėra tinkamai pasulyje išgarsinta. Be to, Šiluvos šventovė, Bažnyčios akimis žiūrint, visais atžvilgiais yra priimtinesnė kaip Aušros Vartai" (Draugas, IX, 17).

Kalbant iš esmės, šis reikalas reikia griežtai padalinti į dvi dalis, vieną nuo kitos atskiriant: religinę ir politinę.

Stebuklingų vietų Lietuvoje netrūksta. Praeity pastebimas tam tikras apribojimas, varžęs nekritiškus balsus tų šventų vietų skaičių dar labiau didinti. Visgi J. Vaišnoros, MIC, veikalas "Marijos garbinimas Lietuvoje" žinomis, daugiau ar mažiau su stebuklais surištų vietovių Lietuvoje visose šėšiose vyskupijose esama 51, o šį skaičių dar padidina Vilniaus miestas su 12 ir Kauno miestas su 4 vietovėmis. Ir tų stebuklų nebuvę šykštu. Čia minimo J. Vaišnoros veikalas 13 psl. pranešama, kad "kitados vienas Trakų klebonas yra pasakęs: Jei čia imti užrašinėti visus įvykstančius stebuklus, tai nieko kito nebūtų galima ir nusigriebti — tiek čia jų įvyksta".

Apie tų stebuklų tikrumą kalba tas pats J. Vaišnora, MIC: "Autorius, pakludamas šv. Tėvo Urbono VIII dekretui, pareiškia, kad jeigu jis aiškiai nepažymėjo, jog šioje knygoje minimi antgamtiniai reiškiniai ir stebuklai yra Bažnyčios ar Šventojo Sosto patvirtinti, jie yra tikėtini tik kaip paprasti istoriniai įvykiai..." Po šiais žodžiais glūdi mūsų stebuklingųjų vietų nuvertinimas. Išskyrus šv. Kazimiero šventumą, veik visa kita medžiaga tikėtina tik kaip paprasti istoriniai įvykiai. Deja, istorinio tikrumo čia dar mažiau, nei šventumo... Istorikai patikrintų ir Bažnyčios patvirtintų stebuklų ne tik Trakų klebonas, bet ir visi kiti lietuvių klebonai užrašę neturi. Mūsų stebuklingosios vietos yra garsios niekienu nepatikrinamais anonimais.

Nežiūrint tų stebuklų nepatikimumo, Lietuvoje turime ypač paplitusį šv. P. Marijos kultą, paremtą stebuklais. Tikinčiojo širdžiai miela ir artima pasimelsti į šv. Panelę bet kurioj vietoj, o ypač tokioj, kuri žinoma gražiomis legendomis.

Išvirkščioj šio medalio pusė yra ta, kad dabar Lietuvoje atelzmas, siekdamas sunaikinti žmonių pasitikėjimą tikėjimu, į tuos problematiškus stebuklus yra atkreipęs ypa-

tingo dėmesio. Atelstai tuos stebuklus kritikuoja, juos niekina ir iš jų negailestingai šalposi. Tai būtų dar gal ir pakencijama, bet jau nepakencijama, kai taip elgdamasis atelzmas mindžiojas patį tikėjimą.

Kaip bebūtų, yra skonio reikalas tomis stebuklingomis vietomis tikėti ar ne ir kuriai nors šventovei teikti prieš kitas pirmenybę (žinoma, vis pasiliekant paklusniais pop. Urbono VIII dekretui).

Washingtono koplyčios religinę svarbą mažina jos tikslas: ji nėra lietuviams reikalinga kaip maldos namai. Reprezentacijos momentas čia daug ryškesnis už pamaldumą.

Šio reikalo politinė dalis yra žymiai reikšmingesnė už religinę. Pirmiausia, yra labai akiplėšiškas melas tvirtinti, jog "niekas neginčina, kad Aušros Vartai yra Lietuvos didi šventovė". Lenkai tvirtina, kad tai Lenkijos šventovė, net ir Aušros Vartų šv. P. Mariją norėjo vainikuoti Lenkijos karalienė, tik kad Vatikanas tiek toll su lenkais į biznį nėjo ir vainikavimui leidimo nedavė. Bet lenkai dar ne viskas: jie uoliai įtikinėja visą pasaulį ir ieško pritarėjų. Lenkų pozicija taip plačiai žinoma, kad jos negalėjo nežinoti, kas rašė Draugo dienrašty: "niekas neginčina..." Taigi, klaidas reikia taisyti, o melą reikia trupinti.

O dabar pažiūrėsimė nors į vieną, Bažnyčios akimis žiūrint, atžvilgį, kad Šiluvos šventovė priimtinesnė už Aušros Vartus.

Penketą amžių Lietuvoje trukęs lenkų apaštalavimas, kur buvo siekiama įrodyti, kad katalikybė yra lenkų tikėjimas ir kad lietuviams visais atžvilgiais būtų pravarčiau virsti į lenkus, tęsėsi ir naujaisiais mūsų istorijos laikais. 1919 m., kai Lietuva vedė didvyrišką kovą su daug stipresniais priešais už nepriklausomybę, tada A. Ratti (būsimasis popiežius Pijus XI) mūsų J. Sauliui išreiškė pageldavimą, kad Lietuva eity unijon su Lenkija, 1919.V.23 Lietuva kreipėsi į Vatikaną pripažinimo, bet nebuvo išklaudyta. Tik 1921.XI Vatikanas Pabaltijo kraštams paskyrė atskirą nuo Lenkijos vizitatorių ir tuo būdu tas valstybes pripažino de facto, o de jure Lietuvą Vatikanas pripažino tik 1922.XI.10, tada, kai jau nieko kito neliko daryti, nes visos kitos pasaulio galybės buvo jau pripažinusios. Deja, ir pripažinimo notoje nebuvo pamirštas patarimas suartėti su Lenkija. O kai buvo rengiamas Vatikano konkordatas su Lenkija ir pakibo Vilniaus dar vienas pripažinimas lenkams, tada (1925.I.15) Lietuvos katalikų dienraštis "Rytas" guodėsi taip: "Stiprus ir ilgų laikų patyrimas Švento Sosto bešališkumo ir tie tamprūs dvasios ryšiai, kurie visuomet jungė katalikiškąją Lietuvą su Šventu Sostu, teikia

Tęsiama 9 psl.

AMŽINYBĖN PALYDINT

Dar vienas kultūros paminklas sutvisko; — Per amžius, kaip saulė, jis mums spinduliuos, — Tai vardas profesoriaus Mykolo Biržiškos — įamžinta laisvė tremtinio keliuos.

Ir knygą, ir lyrą, ir bujtį artojo — Sujungei vieningon kovon Lietuvos. Sutriuškines priešus ir garbę šėtono, Esi Alma Mater ir tėvu tautos.

Ir šiandien, kai vėl tamsios jėgos prabyla Marinti tėvynę naguos kruvinius, — Eini ne ilsėtis, o ginti mūs bylą Teisingo Praamžiaus Aukščiausiuos Teismuos.

ALFONSAS GIEDRAITIS

Įnešimas ir kalbos apie jas, be abejo, nemalonus Maskvai propagandinis dalykas.

Amerikiečių Mokslų Akademija Washingtono išleido "The Eastern European Academies of Sciences" — direktoriją Rytų Europos Mokslų akademijų: jų atsiradimo istoriją, veiklą, mokslo vyrus ir jų darbus. Gaila, Pabaltijys į Rytų Europą šiame leidinyje netrauktas. O gal Washingtono ir nieko nežinoma (kaip ir kaikuri mūsų spauda nežino), kas yra Mokslų akademija Lietuvoje, kas ją sudaro, ką ji atliko, ar planuoja atlikti?

Užsienio politikoje

Kai kuriė laikraščiai mano, kinai komunistų pasaulį skaldo maždaug panašiai kaip Luteris skaldė ideologiniu atžvilgiu gana vienybę jo meto Europą.

Prieš dabartinę JT sesiją, 32 neseniai baltųjų kolonializmo atsikračiusios Afrikos-Azijos valstybės konferavo Etiopijos sostinėje ir nusprendė labiau remti juodukų rasinę lygybę negu baltųjų rytų europiečių išsilaisvinimą iš Maskvos kolonializmo.

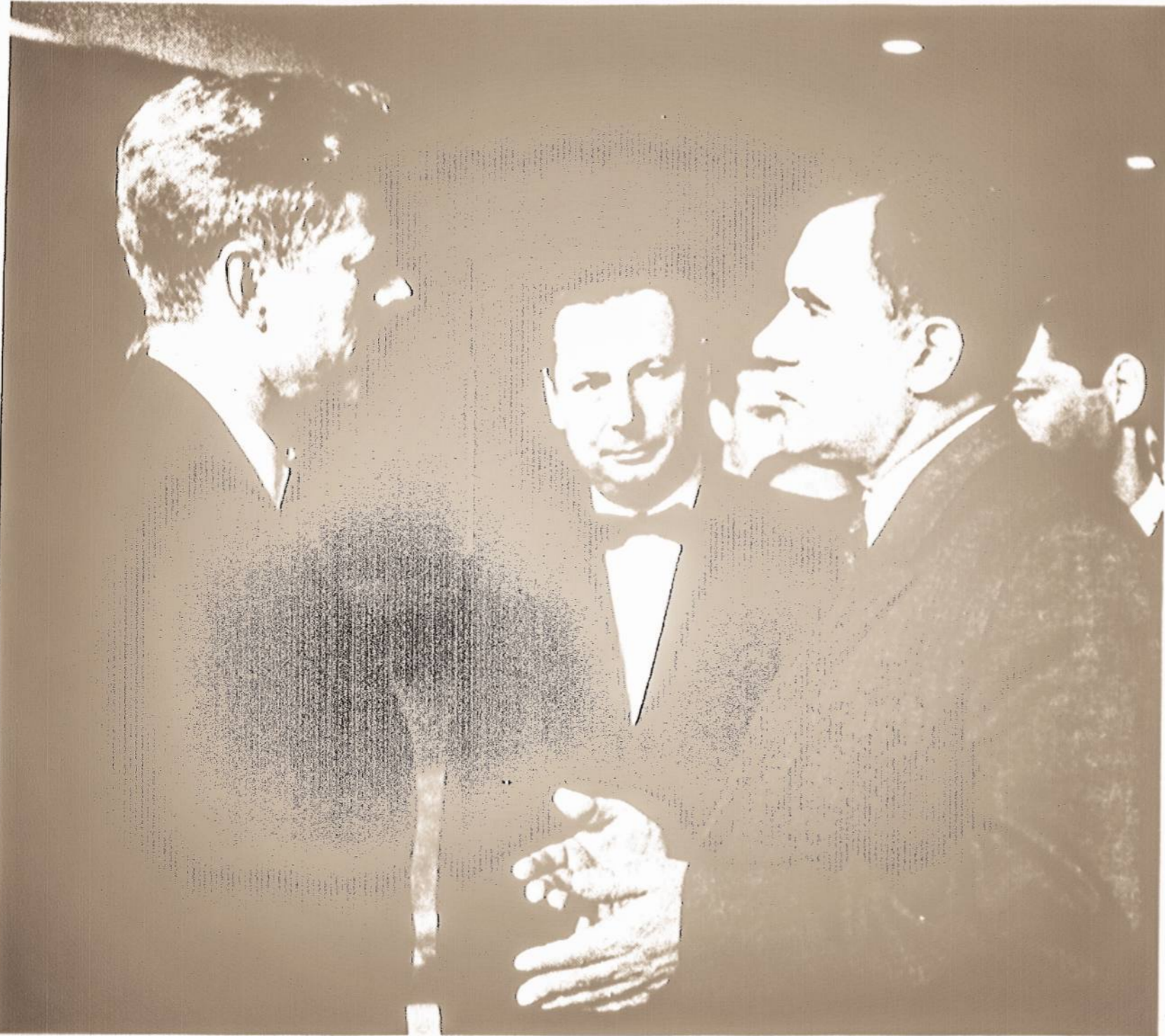
Derlius Sovietijoje, atrod, toks menkas šiais metais, kad Maskva jau už 500 mil. dol. pirko 219 mil. būselių Kanados kviečių ir ruošiasi pirkti dar daugiau iš Amerikos. Dalį kviečių duosianti Kubai.

Vokietijos politikoje laukiama Adenauerio pasitraukimo ir naujų rankų prie vairo atėjimo. "Stovėti vietoje reiškia menkėti", pareiškė Paryžių lankęs vokiečių užs. reik. min. Schroederis, kuris atvyksta

Tęsiama 7 psl.

Sutartis, apie kurią kalba pasaulis

(DĖL BRANDUOLINIO GINKLO BANDYMŲ UŽDRAUDIMO
ATMOSFEROJE, KOSMINĖJE ERDVĖJE IR VANDENYJE)

Ar toji sutartis pramins kelią ir kitiems susitarimams?... Prez. Kennedy savo vizito metu Jungtinėse Tautose kalbasi su sovietų užs. reikalų ministru A. Gromyko. Tarp jų sovietų ambasadorius Jungt. Tautose N. Fedorenko.

Sovietų Sąjungos, D. Britanijos, Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybės, žemiau vadinamos "pirmaisiais dalyviais", skelbdamos savo svarbiausiu tikslu kuo greičiausiai susitarti dėl visuotinio ir visiško nusiginklavimo griežtos tarptautinės kontrolės sąlygomis, pagal Jungtinių Tautų tikslus, kas padarytų galą ginklavimosi varžyboms ir pašalintų akstiną gaminti ir bandyti visų rūšių ginklą, taip pat ir branduolinį ginklą,

skelbdamos visiems laikams nutraukti visus bandomuosius branduolinio ginklo sprogdinimus, karštai pasiryžusios toliau tartis šiuo tikslu ir norėdamos nebeleisti terėti žmogaus aplinkos radioaktyviosiomis medžiagomis, susitarė:

I Straipsnis

1. Kiekvienas šios Sutarties dalyvis įsipareigoja uždrausti bet kuriuos bandomuosius branduolinio ginklo sprogdinimus ir bet kuriuos kitus branduolinius sprogdinimus, užkirsti jiems kelią ir jų nevykdyti bet kurioje vietoje, kuri yra jo jurisdikcijoje arba jo kontroliuojama;

a) atmosferoje; už jos ribų, taip pat kosminėje erdvėje; vandenyje, taip pat teritoriniuose vandenyse ir atviroje jūroje; ir b) bet kurioje kitoje aplinkoje, jeigu dėl tokio sprogdinimo iškrinta radioaktyvių nuosėdų už tos valstybės, kurios jurisdikcijoje arba kuriai kontroliuojant atliekamas toks sprogdinimas, teritorinių sienų. Kartu turima galvoje, kad šio papunkčio nuostatai neturi daryti žalos Sutarties, kurią siekiama visiems laikams uždrausti visus bandomuosius branduolinius sprogdinimus, taip pat visus tokius sprogdinimus po žeme, kurią sudaryti sieks dalyviai, kaip jie pareiškė šios Sutarties preambulėje.

2. Kiekvienas šios Sutarties dalyvis įsipareigoja ateityje neskatinti, nekurstyti vykdyti arba kokiu nors būdu dalyvauti vykdamam bet kuriuos bandomuosius branduolinio ginklo sprogdinimus ir bet kuriuos kitus branduolinius sprogdinimus, kur tai būtų, ir kurie būtų vykdomi bet kurioje aplinkoje, paminėtoje šio straipsnio I punkte, arba galėtų sukelti minėtus šiame I punkte padarinius.

II Straipsnis

1. Bet kuris šios Sutarties dalyvis gali pasiūlyti pataisų šiai Sutarties. Bet kurios pasiūlytos pataisos tekstas pateikiamas vyriausybės-depozitorėms, kurios išsiuntinėja jį visiems Sutarties dalyviams. Po to, jeigu to pareikalauja vienas trečdalis arba daugiau Sutarties dalyvių, vyriausybės-depozitorės šaukia konferenciją, į kurią jos pakviečia visus Sutarties dalyvius tokiu pataisai apsvaistytai.

2. Bet kuri pataisa šiai Sutarties turi būti patvirtinta visų Sutarties dalyvių balsų dauguma, įskaitant visų pirmųjų Sutarties dalyvių balsus. Pataisa įsigalioja visiems Sutarties dalyviams po to, kai dauguma visų Sutarties dalyvių atiduos saugoti ratifikacinius raštus, įskaitant visų pirmųjų Sutarties dalyvių ratifikacinius raštus.

III Straipsnis

1. Ši Sutartis bus atvira pasirašyti visoms valstybėms. Bet kuri valstybė, kuri šios Sutarties nepasirašys, prieš ją įsigaliojant, sutinkamai su šio straipsnio 3 punktu, gali prie jos prisijungti bet kuriuo laiku.

2. Šią Sutartį turi ratifikuoti Sutartį pasirašiusios valstybės. Ratifikaciniai raštai ir dokumentai apie prisijungimą turi būti atiduoti saugoti valstybių — pirmųjų Sutarties dalyvių — Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos, Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Jungtinės karalystės, Jungtinių Amerikos Valstybių — vyriausybės, kurios šiuo skiriamos vyriausybės-depozitorėms.

3. Ši Sutartis įsigalios, kai ją ratifikuos visi pirmieji dalyviai ir kai jie atiduos saugoti ratifikacinius raštus.

4. Valstybėms, kurių ratifikaciniai raštai arba dokumentai apie prisijungimą bus atiduoti saugoti šiai Sutarties įsigaliojus, ji įsigalios tą dieną, kurią bus atiduoti saugoti jų ratifikaciniai raštai arba dokumentai apie prisijungimą.

5. Vyriausybės-depozitorės nedelsdamos informuoja visas šią Sutartį pasirašiusias ir prie jos prisijungusias valstybes apie kiekvieno pasirašymo datą, kiekvieno ratifikacinio rašto ir dokumento apie prisijungimą atidavimo saugoti datą, apie šios Sutarties įsigaliojimo datą, apie bet kurių reikalavimų sušaukti konferenciją gavimo datą, taip pat apie kitus pranešimus.

6. Šią Sutartį užregistruos vyriausybės-depozitorės pagal JT įstatų 102 Str.

IV Straipsnis

Ši Sutartis yra neterminuota. Kiekvienas šios Sutarties dalyvis, vykdydamas savo valstybinį suverenumą, turi teisę išstoti iš Sutarties, jeigu jis nuspręs, kad su šios Sutarties turiniu susijusios nepaprastosios aplinkybės sukėlė grėsmę aukštesiems jo šalies interesams. Apie tokį išstojimą jis turi prieš tris mėnesius painformuoti visus kitus Sutarties dalyvius.

SPAUDOS SKILTYSE

Jei tautos nusiginkluotų ir karams ateityje galas, visuotinio ramumo vistiek nebūtų, nes didieji tarp tautų prieštaravimai juk nepranyktų. Vis atsirastų ginčų, nes tautos keltų jiems teisėtus reikalavimus. Kiekviena bendruomenė turi visokių savitarpio ginčų ir siekimų. Čia padėtų apsisprendimas griežtai laikytis tam tikrų įstatymų tvarkos. Žmonija per amžius susidarė priemonių ginčus spręsti susitarimu, derybomis, tarpininkavimu ir teisėjais. Įstatymams prisilaikyti nereiškia būti nelankstiems, ar nekūrybingiems. Teisė turi pakankamai sumanumo rasti atitinkamų sprendimų visokeriopius ginčams. Valstybės savo vidaus sveikatai ir piliečių gerovei rado reikalo įsivesti įstatymų tvarką. Dalyką dabar tereikia perkelti į tarptautinę areną. Kitaip — žmonijai gresia atominis susinaikinimas.

JAV Aukščiausio Teismo Teisėjas
WILLIAM O. DOUGLAS

Gerali žinoma, kad Amerika turi daugiau ir įvairesnių atominių ginklų negu žino, ką su jais daryti: ji turi tūkstančius kartų daugiau negu mano, kad kada nors ateityje bus reikalo panaudoti. Jei ir įvyktų kito pasaulinio karo tragedija, aguonos grūdėlio turimųjų užtekų žmonijos ilgametę civilizaciją griuvėsiais paversti. Tokiu būdu, atrodo neišmintinga gaminti daugiau to, ko ir taip per virš turima. Atrodo, kad abi pusės iškšiol darytais bandymais jau pasiekė žinojimo ribas ir yra lygios technika. Priešatominį ginklą, manoma, būsią galima vystyti ir be bandymų ore. Sutartis šito ieškojimo nevaržo. Jį galima vykdyti požeminiais sprogdinimais.

BOSTONO MONITOR.

Antrieji virš pirmųjų

Muenchene veikiančio Sovietų studijuoti instituto Bulletin, rugpj. nr. pastebi antrųjų komunistų partijos sekretorių cenzūriškų pareigų sustiprinimą visose sovietinėse respublikose. Sekretorius skiria centrinis komitetas Maskvoje ir jie jam atsakingi. Tokiu būdu, virš Pirmojo Lietuvos partijos sekretoriaus Sniečkaus stovi antrasis iš Maskvos atsiųstas Popovas. Latviją prižiūri rusas (gal gudas?) Belukha, Estiją estas Lentsmanas. Savo tautietį turi Armenija ir Ukraina, bet visoms kitoms respublikoms — rusai.

Vilniuje išleista Saliečio slapyvardė pasisilėpusio Amerikos lietuvių "Po Amerikos dangum." Autoriaus intelektualinį pajėgumą dalykus suprasti įrodo teigimas, esą "Amerikos žemės ūkis sunkiai serga." Jei Amerikos serga, tai kas su Sovietijos, kuri už 500 mil. dol. perkaši "vitaminų" iš Kanados ir sėlina pirktis dar už didesnę sumą iš "sergančios" Amerikos? Salietis pasakoja: Nė viena mano statistika nėra iš piršto išlaužta: visi skaičiai iš JAV vyriausybės paskelbtų šaltinių. Čia vėl autorius įrodo Amerikos prašmatnumą, lyginant su Sovietija: ten visi skaičiai arba slepiami, arba įbovelną vyniojami. Taigi, Vilnius iš Saliečio pelno susilaukė kiek iš ožio: nei pieno nei vilny.

Darbininkas savo 56 nr. rašo: Laidoti mirusius su kunigu Lietuvoje griežtai uždrausta. Drauge (1962 m.

bal. 10 d.) fotografija kun. J. Ruibio laidotuvių Nemakščiu kapinėse: suskaičiame 10 kunigų, bažnytiniais rūbais apsirengusių, nekaltant jau apie kelis bažnytines vėliavas nešančius "brostvininkus"! Darbininkas pranešimą, sakosi, gavęs "svetima" kalba (adverniška?) iš "Liolės". Amerikiečių daina sako: Lola gets what Lola wants.

Keleto pasišventusių panevežiečių sumanytoji knyga apie Panevėžį jau knygų rinkoje. Turi 432 pusl., ir 72 straipsnių. Dalyvauja 24 autoriai. Aukų išleidimui suplaukė \$2,200.

Kai kurios spaudos klaidos esti įdomios: Drauge aną dieną dr. D. Jasaitis rašo: "Kaune pirmoji ligo nių kasa buvo įsteigta 1298 m. ir pradėjo savo darbą 1929 m. Atrodo, neaišku, kodėl taip ilgai laukė?"

Amerikiečių skaitymu knygoje "A Cavalcade of Life in Writing", skirtoje mokykloms, įdėta ir mūsų Biliūno "Brisiaus galo" vertimas.

K. Bradūnas Drauge mūsų poezijai prikiša žodžio nebranginimą, jo neieškojimą ir negilų nušnekėjimą, kas tik ant seilės užėina.

Ateitininkų stovykloje Kanadoje pasikalbėjimai išryškina, kad tėvai savo vaikų nebesupranta, o gal nenori suprasti. Tokiu būdu, gal turime ne vien mūsų jaunimo, bet ir mūsų senimo galvosūkį?

Iš Lietuvos laisvų:

Apie Amerikos lietuvius: Lietuvoje didelė garbė ir pažiba turėti bent vieną artimųjų Amerikoje.

Apie sluntinius: Tikrai jūsų širdis angeliška, kad per tiek metų vis dar siunčiate man į Lietuvą sluntinius.

20 metų poveikį pavalduoja: Įdedu prieš 20 metų nuotrauką: joje pusėtinai atrodanti moterėlė, bet dabar esu sukumpus, sena, visai žila ir skaudžių nelaimių senutė.

Tai vis įdomūs sakiniai laiške iš Lietuvos.

Stebėtojas

4,000 MYLIŲ APLINK DIDŽIUOSIUS EŽERUS

TĖSINYS

Pabudom liepos 4-tosios rytą 50 mylių nuo New Yorko-Quebeco sienos. Šlapus didžiausia Amerikos šventė nepriklausomybės 187-tosios metinės. Anapus -- kaip ir kiekvienas kitas ketvirtadienis.

Amerikos autostrada pasienį baigiasi, ir toliau, Montrealio link, važiuojame jau prastesniu asfaltuotu vieškeliu. Judėjimas labai mažas, tik retkarčiais pralenkiam sunkvežimį su popiermalkėmis.

Bevažiuojant ateina į galybą mintis, kad mes esam vieną iš daugiau kaip 90 milijonų Amerikos gyventojų, kurie naudojami automobiliais atostogu keliuose. Ta patį liepos mėnesį 1,365,162 mašinos pervažiavo Kanados sieną, iš jų 349,670 į Quebeco provinciją, taip kaip mes.

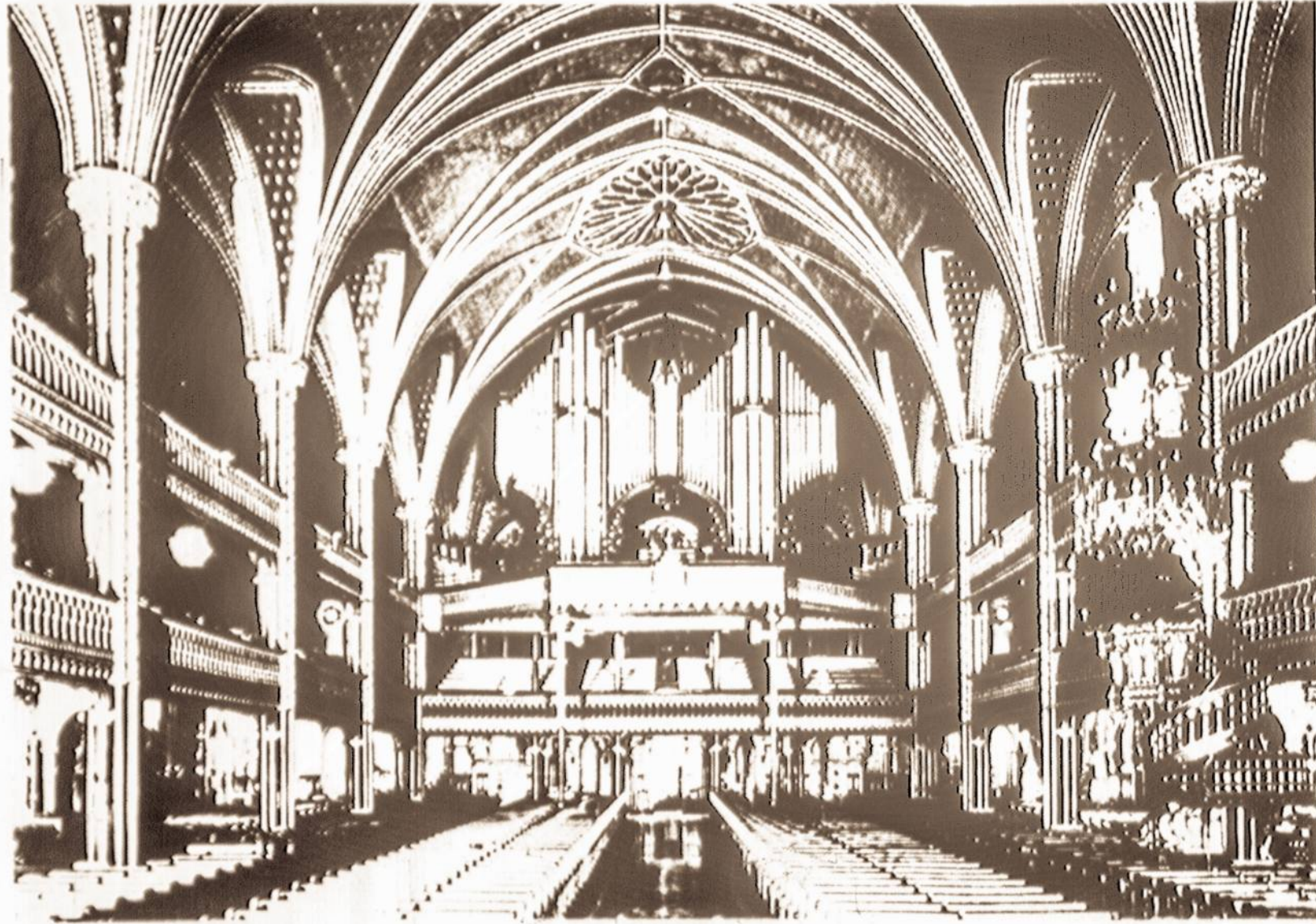
QUEBECAS NE ONTARIJAS

Quebeco provincija tikras užsienis, nes čia žmonės jau kalba prancūziškai. Paskutiniu metu čia net pasireiškia separatistinės tendencijos. Prancūzų kilmės gyventojai nepatenkinti anglų kultūros persvara Kanadoje ir nori autonomijos ar net nepriklausomybės.

Privažiuojam ir vakarų pusrutulio Paryžių — Montrealį. Su beveik dviem milijonais gyventojų, tai didžiausias Kanados miestas ir antras pagal dydį prancūziškai kalbąs miestas pasaulyje.

Skubam į banką išsikeisti pinigų, nes pirmoje benzino stotyje mums paskaitė tiek pat amerikoniškais doleriais, kiek skaitiklis rodė kanadiškais. Banke mums už amerikonišką žaliuką davė vieną kanadišką ir dar devynius centus magaryčių.

Važiuojant gatve, krinta į akis prancūziški kelio ženklai: "ARRET", "DEFENSE DE STATIONNER". Greitai susivokiame, kad vienas jų tai amerikoniška "stopsailnė", o kitas "NO PARKING". Įdomi ir alaus reklama, kuri giria FRANCO-AMERICAN BIERE.

KANADOS "NOTRE DAME" - Ne veltui Montrealį vadina vakarų pusrutulio Paryžiumi. Jis turi ir dvibokštę bažnyčią, pavadintą Paryžiaus katedros vardu. Joje telpa 10,000 žmonių. Fotografuota nuo centrinio altoriaus. Dešinėje sakykla su meniškais šventųjų medžio raižiniais.

MIESTAS SALOJE

Montrealis yra ant salos, ten kur Ottawos upė įteka į šv. Laurencijaus jūros kelią. Nors šis miestas yra tūkstančiu mylių atstumu nuo Atlanto, jis yra žymus jūros laivų uostas. Iš čia išvežama daug Kanados kviečių. Čia praplaukia ir visi kiti laivai, kurie naudojami naujaisiais šiluzais, jungiančiais Ontario ežerą su Erie, Erie su Huronu ir

Huroną su Michigano ir Aukštutinio ežeru. Tie šiluzai net ir Chicagą padarė jūros uostu.

Patį Montrealį dominuoja "Karališkasis kalnas", į kurio viršūnę užveža lietuviški vežikai. Nuo to kalno matyti visas miestas ir abiejų supančių upės. Pačioje kalno viršūnėje yra aukštas kryžius iš metaliniu virbalų. Netoli kryžiaus — restoranas, dovanų krautuvis ir paminklinis akmuo pirmam

Anglijos karaliaus Jurgio VI apsilankymui Kanadoje atžymėti. Besigrožint vaizdais, paaiški, kodėl Quebecą vadina "La Belle Province" (gražiąja provincija).

Kita grožybė — tai 200 metų senumo "Notre Dame" bažnyčia, kurioje telpa 10,000 maldininkų. Viduje yra dviejų aukštų balkonai su meniškai išplaustytomis atramomis. Vitražai vaizduoja pirmosios parapiljos įsteigimą 1642 m.

Išėję iš bažnyčios, praeinam pro miesto sodą, kuriame vietiniai menininkai vitrinose išstatę savo kūrinius, kai kuriuos net sukainomis. Tarp paminklų, kliombų, gėlių ir medžių ši paroda po atviru dangumi labai maloniai nuteikia ir tikrai prisimena Paryžiaus vaizdai ir Naujasis Orleansas, kur tapytojai taip pat dažnai išstato savo darbus po atviru dangumi.

Pavalgę pietus restorane, kur aplinkui daug kas gėrė vyną, turbūt, prancūziškai, pasileidžiam Kanados sostinės Ottawos link, kuri yra 270 mylių į vakarus nuo Montrealio. Pasirenkam 8-tą kelią šiauriniame Ottawos upės pakraštyje, kuris laikomas prastesniu, bet gražesniu už 17-tąjį kitoje upės pusėje. Pauzių važiuoti smagu, kaip kadaise dviračiu Nevėžio, Juodosios ar Sunžilos pakrantėmis. Kaimelių čia tanku, bet miestų ne perdaugausia.

Vakarui artėjant, suprastome, kad Ottawos tą pačią dieną nebus pasiekime, tad apsisistojam pusiaukelėj, Montebelo miestelyje, naujytėlaičiame "Hotel Motel Seigneurie". Savininkas P. Gagnon, ar prancūzas, ar turkas, ar graikas — labai draugiškas. Paskaito mums po 8 dol. už kambarį. Užkandę, nueinam ilsėtis.

Į Omaha, Nebr. jau atvyko 5 iš Lietuvos. Paskutinė E. Bartkuvienė pas sūnų. Užtruko 4 metus dokumentus gauti. Iš Lenkijos pas brolių atvyko muzikas D. Janušas su šeima.

Antrasis Aleksandryno tomas

"Profesorių Biržiškų nuopelnai mūsų literatūriname darbe yra milžiniški. Atimk jų darbus — ir šitas mūsų kultūros tyrinėjimo baras atrodys gūžiai nykus." Dr. P. Jonikas.

Tie žodžiai pasako ir Aleksandryno reikšmė. Tai nauja literatūros enciklopedija, apimanti pirmąsias rašytojų biografijas, kaip specialią sritį; toliau, ra-

šytojų bibliografijas, kuri būtų techninė sritis, tik lietuvių literatūros atveju pirma reikia surasti veikalą, tada sudaryti jo metriką; galan, literatūros bibliografijos (biobibliografijos), kuri sritis taip pat yra specialii, o mūsų atveju, ir sunki, nes susiduriama su literatūros pasiekimo problema.

Dabar jau galima negalvoti apie sunkumus. Išbaigtas

veikalas Aleksandrynas bus mūsų rankose, ir mes patogiai sėsimės iš jo einančią naudą. Aple tą naudą geriausiai galės kalbėti mūsų literatūros istorikai ir lietuvių literatūros mokytojai. Jie dabar nė žingsnio negalės žengti nepasinaudoję Aleksandrynu. Tokia samprata galėtų būti itin plati Lietuvoje; ten, nors rusi-

lietuvių literatūros dėstyamas mokyklose vis dėlto tebėra, ir Aleksandrynas kiekvienam to dalyko turinčiam žmogui yra didžiausios svarbos veikalas.

Užsieniuose, matyti, Aleksandrynu nemažai domisi svetimtaičiai. Mokslinės bibliotekos rūpinasi tą veikalą įsigyti; lingvistai ir literatai (baltistai ir slavistai) turės šaltinį, teikiančią pilną medžiagą.

Kad svetimtaičiai neubėgtų šiuo atveju už akių, mums taip pat reiktų pasirūpinti pažinti Aleksandryną. Čia bus rimtas uždavinys, nes veikalas nėra pramoginis. Tai yra mokslinis darbas, bet literatūros istorijos mokslas yra tokia kultūros sritis, kurios nė vienas kultūrininkas negali be atodairos aplenkti.

Reikia taip pat pažymėti, kad Aleksandrynas yra labai tobūlai sudarytas vadovas. Turinys (skyrėlių pavadinimų sąrašas) parodo, kas ir kokia tvarka įeina į veikalą, bet pavardžių sąrašas yra svarbių svarbiausia rodyklė: čia galima greitai rasti rašytoją, kuris reikalingas, ir tuojau pagal nurodytą puslapį atsiskleisti knygos vietą. (Gal tik reikėjo redaktoriui skirtingai rašyti tas skaitiklines, kurios rodo rašytojų biografijas).

Daugiau, Aleksandrynas yra puiki mūsų kultūros reprezentacija, reikšminga ir daili dekoracija raštinėje ar privačioje knygos lentynoje, ryškus ženklas tautinio didumo ir garbės.

K. A. GIRVILAS

Dalis Sao Paulo lietuvių, žiūrėję S. Narkeliūnaitės rodytus filmus Vila Anastazijos kolonijoje. Pirmoje eilėje iš k. į d.: mokytojas Kubiliūnas, viduryje prel. K. Miliauskas, arch. A. Možinskas (trečias iš dešinės) su žmona Halina, J. Karpavičius ir kt.

S. Narkeliūnaitės nuotrauka

Dailininko A. Varno 1951 metais Chicagoje piešti portretai seno Kanados lietuvių veikėjo Kosto Ivaškevičiaus ir jo žmonos. Ivaškevičius I-jo Pasaulinio Karo metu buvo paimtas į rusų 75-tą Atsargos Pulką (Alytaus poligone), kur puskarininku tarnavo poetas Bernardas Brazdionis ir gen. Raštikis. Pulke lietuvių buvo 20, kiti - daugiausia ukrainiečiai. Jisai vėliau kovėsi ties Šiauliais ir Dubysa, paskui Rumunijos fronte. Ivaškevičius nepriklausomoje Lietuvoje tarnavo Šimkaičiuose, policijos nuovadoj ir pagarsėjo byloje, kurioje vietinis klebonas ir parapijonai nenorėjo laidoti nepraktikuojantį kataliką lietuvį ir net jo lavoną iš šventintų kapinių buvo iškasę.

Jaunimas ir Maironis angliškai

Pusmečiu pasivėlinęs, Lithuanus kovo nr., gaila, skaitytojui (skelbiama, žurnalas leidžiamas amerikiečių informacijai) nedaug įdomaus turi lituanistikos atžvilgiu. Mūsų jaunimo (sakoma, 70-to jo nuošimčio) nutollimą nuo lietuviškų dalykų įrodo nebuvimas (ar nesuradimas) savų vertėjų

dvejiems Lítuanus skelbiams Maironio eilėraščiams. Mill ir Sealey vertimai, be abejo, turi savotiškų dorybių, bet — čia ne Maironis!

Pavyzdžiui, Mills gerai žinomą Senovės Dainą (Eina garsas nuo rubežiaus; žirgas reiks balnoti) verčia:

Word is here, from as far as Vilnius: Saddle the steed.
In Marienburg Teutonic knights move to des

Word is here, from as far as Vilnius: Saddle the steed.
In Marienburg Teutonic knights move to destroy us.
Goodbye, dear heart, my sister! Be still. Wait for me.
If I not perish, I shall return, joyous.

Kodėl ne:

Drums are beating on the border:
So — to horse, in battle dress!
Many Knights from Burg of Mary
Plan to raid us with distress.

Goodbye, sister, be of cheer!
Let your heart be calm!
For I'll surely be returning
Safely back to native land.

Riches, booty past accounting
Have the Teutons from of old:
Bright with gold their church spires glitter,
Caskets crammed with goods untold!

For myself I'll bring from Prussia
A keen and bonnie blade,
And for you, my darling sister,
A silken scarf, and belt with gold inlaid.

Maironio Lietuva (Kur Sešupė, kur Nemunas teka) Sealey verčia:

The Nemunas flows in strong repose
And waters our native soil.
Birutės song in our brother's tongue
Can lighten the ploughman's toil.

Nežinau, bet, man rodos, neblogai skambėtų (bent tiksliau) ir:

The wavy Sheshupe, and Nemunas flowing
Encircle my homeland, a beautiful land!
Where farmers, my brothers, spoke Lithuanian
And the song of Birutė through villages rang.

Let our rivers roll into the deepest of deep
Let our songs spread wide and skyward leap!

When glittering jewels and the greenest of rue
Adorn the braids of our beautiful maids,
And orchards resound with the song of cuckoo —
You'll spot our homesteads so lovingly laid.

The jewels, the flowers, the song of cuckoo —
That's homeland, that's home —

and an old mother, too.

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Kalbininkas V. Ambrazas Lietuvos spaudoje rašo apie tam tikros lietuvių kalbos komisijos prie Vilniaus ufo svarstymus, kaip rašyti svetimos kalbos vardus, pavardes ir vietovardžius. Nuspręsta "versti" juos lietuviškai, ir rašyti kaip tariama (fonetiškai). Pavyzdžiui: Smith bus Smitas, Sheffield — Sefildas, vokiečių Pleck bus Pikis, Neumann — Nojmanas. Bet Paryžius, Berlynas, Varšuva ir panašūs įsigyvenę vardai bus rašomi po senovei. Išėjimams sistema nebus patogi, nes jiems prieinama kita-taučių spauda ir, pavyzdžiui, anglų rašytojo pavardė Thackeray parašyta nauju sprendimu Tekeris gali painioti. Tokiu būdu gal pasiliksime rašyti ne Ruso bet Rousseau, kad žinotumėm apie ką kalbame.

Užsienio politikoje

Atkelta iš 5 psl.

10-čiai dienų į Washingtoną, norėdamas patirti naujųjų amerikietišku nuotaikų. Stovinėjimas buvo Adenauerio politikos ašis. Paryžiuje Schroederis sakosi neradęs jokių sumanymų dabartinei būklei gerinti.

Jugoslavijos Tito lanko Pietų Ameriką (tik ne Kubą), nežiūrint vietos katalikų smarkių protestų ir tikisi pasimatyti vėliau neoficialiai su Kennedžiu. Spėliojama, pateiksias prezidentui žinių, kas iš tikrųjų dedasi Maskvos-Pekingo fronte, ir sieksias gauti savo prekybai nuolaidų.

Lapkričiui šaukiama rusų kompartijos cik posėdis, spėjama, svarstyti "chemiją" — kaip skubiai pasigaminti pakankamai trąšų rimtai sušlubavusiam žemės ūkiui. "Susigerinusi" šiek tiek su Amerika, diktatūra tikisi galėsianti atimti kapitalų dalį iš ginklavimosi ir paskirti žemės ūkiui, kuriam seniai kapitalų reikia, sykiu su gremėzdžiškos kolchozinės sistemos pakeitimu.

19-ka JAV Kongreso atstovų (visi užs. reik. komisijos nariai) pasiuntė laišką (ne rezoliuciją) Sovietijos ambasadoriui, prašydami lengvinti tikinčiųjų žydų būklę Sovietijoje, kur bolševikų diktatūra draudžianti net macus kepti!

Rytų Vokietijojej Maskva suruošė didžiausius po karo manevrus, norėdama "sudrauginti" dalyvavusius lenkų ir čekų kareivius su rytų vokietukais. Sumobilizavo net 7 miestelių vokie-taites šokių vakarėliams po manevrų.

Mano apsilankymas Lietuvoje

SIUNTINĖLIŲ IŠ AMERIKOS NEGAVĖ...

Tas mūsų šoferis, rusišku "Zimu" nuvežęs į Trakus, vis tik geras žmogus. Ryte, taip kantriai laukęs iki išsirengiau į Trakus, jisai nė vienu žodžiu nepriekaištavo, kai taip ilgai užtrukome pilyje. Kelionei atgal į Vilnių net automobilį iš anksto apšildė, turbūt, iš tolo pamatęs, kaip sušalę ėjome per tiltelį.

Sužinojau, kad tas šoferis - ukrainų kilmės. Lietuviškai nekalba, bet viską supranta. Valruodamas tik retkarčiais nusiskundė, kad per daug rūkome.

Ir tikrai, kai visi trys užsitraukėme po cigaretę, automobilį taip apgaubė dūmai, kad net akis peršti. Mačius ir Serafinas maloniai priima mano siūlomus "Parliament" ar "Newport" cigaretes, bet Stasiulionis nepasiduoda tokiai "amerikoniškai" įtakai. Lietuvos cigaretės jam geriau patinka ir tiek. Bet jo žiebtuvėlis, matau, amerikoniškas.

- Tai vieno turistų dovana - jis pasigyrė. - Puikus daiktelis!

- Atrodo, kad ir Jūsų drabužiai, ar tik nebus pasiūti iš amerikoniškų medžiagų, - Stasiulionį klausiu. Visi atrodė gerai ir šiltai apsirengę.

- Tikrai, ne -- jie protestavo. Nė vienas iš jų, pasirodo, negavę jokių siuntinėlių iš Amerikos, jų kostiumai ir apsiaustai pasiūti iš lietuviškų audinių. Be to, jie aiškino, daug medžiagų ir kt. daiktų Lietuvoje importuojama iš kitų respublikų: iš Rytų Vokietijos, Bulgarijos, Rumunijos ir kt. Serafinas pasiūlė kokia laisvesne valanda su manim pavaikštinėti po krautus, kad savo akimis pamatyčiau, kokios prekės parduodamos, kiek kainuoja ir kaip klaidingai apie Lietuvą informuojama Amerikoje.

Kai priminiau, kad laiškuose savo giminėms Amerikoje Lietuvos gyventojai nuolat skundžiasi trūkumais, ypač vaistų, Stasiulionis garbiai pradėjo juoktis.

- O taip, daug kas pas mus mano, kad amerikoniški vaistai stebuklingi - pagydo visokias ligas. Reiktų jums parodyti, kaip gyvena kai kurie tie žmonės, kurie labiausiai skundžiasi. Kodėl jiems neprašyti siuntinių, jei giminės Amerikoje tokie turtingi?

Nel Serafinui nei Stasiulionui nesakiau, kad ir nepriklausomybės laikais iš Lietuvos nuolat plaukė prašymai atsiųsti ne tik drabužių, bet ir dolerių.

Serafinas ta proga papasakojo kokios neteisingos žinios pas mus buvo skleidžiamos apie jį asmeniškai.

-- Nebeatsimenu, ar tai buvo per Amerikos Baisą, ar spaudoje, bet buvo perduota žinia, kad mano tėvai - suvargę kolchozininkai, o aš buvau "ištremtas" iš Lietuvos į Sov. Sąjungos gilumą priverstiniais darbais... Koks melas! Mano tėvai, kuriuos norėčiau, kad sutiktumėt, abudu yra mokytojai, seni Vilniaus gyventojai, o aš baigęs mokslą pradėjau dirbti Eltoje. Pas jus kartais tokių nesąmonių apie Lietuvą skelbiama, kad mes čia tik gardžiai pasijuoklame, - Serafinas pasakojo.

SVEČIUOSE PAS SERAFINUS

Besišnekučiuojant ir diskutuojant, nepajuntame kaip ir Vilniuje atsirandame. Mačius išskubėjo į tarnybą Kino studijoje, o Serafiną palydėjome iki namų. Jis pakvietė užėiti į vidų. Mielai sutikau, nes norėjau pamatyti, kaip gyvena Lietuvos spaudos darbuotojas.

Jo butas - viename iš naujesnių namų rajone. Įėjome į jaukų salonėlį, apstatytą, palyginti, moderniškais Lietuvos gamybos baldais. Net ir drapiruotės lietuviškos, išaustos "Eglės, žalčių karalienės" motyvu.

Pasitiko Serafino trejų metų sūnelis su savo prižiūrėtoja - senele. Serafino žmona dar ne-

Filmininkas Eugenijus Mačius

grįžusi iš tarnybos Eltoje. Kairėje - didelė krosnis, iki lubų išmūrytas šviesiomis plytelėmis (tile). Ta krosnis kampe taip įstatyta, kad apšildo visus keturis kambarius. Kūrenama malkomis. Tokios apšildymo sistemos dar nebuvau mačiusi - labai įdomi. Tik trumpai pastovėjusi tuojau apšilau.

Netrukus pasirodė Serafino žmona -- graži, jauna moteris, apie 25-rių metų amžiaus. Prie jos pirmasis pribėgo išsilgęs sūnelis.

Tai taip gyvena naujosios kartos lietuviai šiaurinėje Lietuvoje, galvojau.

-- Jūs labai gražiai įsikūrę - Serafinams pastebėjau, prisimindama ir savo jaunatvės dienas, kai Juozukas ant grindų rėpliojo.

- O kaip mes prilįgstame prie jūsų laikraštinių gyvenimo sąlygų? - jis klausė.

Į tai nieko neatsakiau, pokalbį nukreipiau kita tema. Negi aš, atvykusi iš tokio turtingo krašto kaip Amerika, pasakosiu kokiose vargingose ir sunkiose aplinkybėse pradėjome šeimyninį gyvenimą, kai buvome maždaug Serafino ir jo žmonos amžiaus. Pagaliau, mano gyvenimas negali būti būdingas eiliniam amerikiečiui, nes dirbant lietuviškoje spaudoje, net ir laisvoje Amerikoje, sąlygos buvo skirtingos ir nenormalios.

Kaip gi galėjau Serafinams pasakoti, kad tais metais, kai vedėm mano vyras buvo beveik bedarbis, nors rašydavo straipsnius Lietuvos Aidui, bet labai mažą atlyginimą tegavo (kartą sulaukė 22 dol. perlaidą), arba, kad iš poezijos ir prakalbų Amerikoje neužsidirbdavo nei cigaretėms?

Sukūrę šeimos židinį...

Negi aiškiniu, kad tais pirmaisiais metais mus su sūnumi globojo mano tėvai, nes neuždirdavau tiek, kad būtų galima apmokėti nuomą ir išmaitinti šeimą. Pagaliau, ne taip malonu tokiame jaukiame salonėly Vilniuje sėdint, prisipažinti, kad į mūsų pirmąjį butą New York'e nei vasarą, nei žiemą neprasisiverždavo saulės spindulėlis...

Serafinui tetraujantis apie laikraštį, kada pradėjome leisti ir t.t., nenorėjau kalbėti nei apie tas vargingas Vienybės 1940 metų dienas, kai laikraštį perėmė su visomis jo skolomis: be gazo, elektros ir telefono, nes sąskaitos neapmokėtos; be tarnautojų, nes visi išbėginėjo dėl neapmokėtų algų; tikrumoje ir be pastogės nes ir nuoma apie metus nebuvo apmokėta, o savininkai vis grasino Vienybę su senomis mašinomis ir apdulkėjusiu archyvu, išmesti gatvėn...

Tokie prisiminimai vis sukeldavo nemažą kartumo, nes žinojau, kad jei Vienybės leidimo aplinkybės per tą eilę metų būtų buvusios lengvesnės, tai šiandien po Trakus ir Vilniaus gatvėmis nevaikščiojau viena, bet su abejais savo Juozais - ir vyru ir sūnumi.

- Einame į Neringą vakarieniauti, visiems pasiūliau, nes bijojau, kad jaudindamasi dėl praeties dar pradėsiu verkti... *Bus daugiau*

VIENYBĖ, 1963 m. rugsėjo 27 d.

Naujas studentų bendrabutis Vilniuje

Originalesnės mintys ir "pakampių rašėivos"

Vienybės 30 Nr. radau iš Draugo paimtą prof. S. Kolupailos tokią mintį: — Pamėgink pareikšti originalesnę mintį, pakampių rašėivos tuoj tave su žeme sumaisys.

Todėl ir kila klausimas, kokios mintys yra originalios ir kasgi tie pakampių rašėivos? Be atsakymo aišku, kad pats profesorius save laiko originalių minčių reišėėju. Buvau įpratęs ne tik profesorius, bet ir žemesnių laipsnių mokslo žmones laikyti autoritetais ir ką jie pasakydavo man viskas buvo šventa teisybė.

Bet vieną sykį susidūriau su tokia faktu, kad ir profesorius nevisuomet tikslus. Įvykis buvo Vokietijoje Kempteno lietuvių stovykloje. Būdavo galybė įvairiausioms temoms paskaitų ir diskusijų. Diskusijose dalyvaudavo daugiausia aukšto išsilavinimo žmonės. Aš labai mėgau klausytis ir paskaitų ir diskusijų, ypač, kai profesorius Kolupaila kalbėdavo. Vieną kartą prof. S. K., referuodamas apie Lietuvos kultūros kėlimą, labai kritikavo Lietuvos kultūros kėlimą, labai kritikavo Lietuvos kaimų išskirstymą į vienkiemius. Motyvuodamas, kad vienoj vietoj žmonės gyvendami lengviau galėtų įsteigti skaityklą, susirinkimams salę ir bendrą linksmesnis ir kultūringesnis bendras gyvenimas.

Tada klausydamas tokių išvedžiojimų, pagalvojau, nors ir būdamas kaimietis,

bet vistiek profesorius ir pasaulinio masto hidrologą toje srityje lengvai sukritikuočiau. Ir štai dėl ko. Profesorius K. paėmė tik vieną medalio pusę, kada kaimo žmonės laisvi ir susitikimui nereikėtų toli eiti, bet visai užmiršo kaimo žmonių darbo sąlygas ir ūkio našumą, kada ūkininko žemė gabaliukais (rėžiais) išmėtyta kelių kilometrų plote ir ją apdirbti daugiau laiko praleidžiama kelionėms ne darbu ir tokie ūkiai galimi tik trilaukiams kurių produkcija kelis kartus mažesnė.

Tada prof. S. Kolupaila kalbėdamas, manau, galvojo originaliai kalbas, bet kiek to originalumo buvo, tai jau kitas klausimas.

Prof. S. K. kaip hidrologas ir matematikas man buvo ir yra autoritetas, bet kada įeina į kitą sritį, ne į savo specialybę, tada jis lygus visiems kitiems ir taip vadinamiems pakampių rašėivoms, kurie su jo mintimis nesutinka.

Profesorius K. Pakštas užsispyrusiai norėjo įkurti Britų Hondur atsarginę Lietuvą. Tam reikalui Amerikoje buvo pradėję net klubai kurtis. Honduras daugiau tropikinis kraštas ir klimatas ypač lietuviams labai nepalankus, kai tuo tarpu Britų Kanadoj su gana palankiu klimatu didžiausi tušti plotai, kuriuose tomis pačiomis sąlygomis lietuvių su mažesniu vargu galėtų įsikurti taip pat vienoj kolonijoj. Bet, jei tokią min-

tį reikštum, tuoj gautum pakampių rašėivos vardą. Todėl tie rašėivos tyli.

Atsitinka, kad tokie "rašėivos" originalių minčių su žeme nemaišo, bet patys ką nors daro. Pavyzdys buvo Kanadoj, kada nedidelis Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos skyrelis kiekvienais metais birželio mėnesį suruošdavo gražius koncertus. Susirinkdavo po kelis šimtus žmonių, vieną syk dalyvavo virš tūkstančio žmonių ir daugiausia lietuviškas jaunimas. Bet

"originalieji" sugalvojo tuos koncertus panaikinti ir pradėjo tą pačią dieną šalia vilniečių kitus parengimus ruošti. Vilniečiams nepakenkė, tik patys subankrutavo.

Didžiausį bankrotą sulošė 1962 m. pasikvietę iš Čikagos solistą Barą ir 1,000 žmonių talpos salėje susėdo 60-ties asmenų publika ir solistas turėjo juos linksminti. Ir linksmino. Kitą šeštadienį toj pačioj salėj į vilniečių ruošiamą

"Rūtos" koncertą susirinko 600 žmonių.

"Originalieji" nebeturėjo kitos išeities, tai informavo salės administraciją, kad vilniečių organizacija yra komunistai. Vaizdas toks, kad lietuvių nekomunistų tik dešimtadalis. Vilniečiai tokios reklamos teikt kanadiečiams nenori, ir daugiau koncertų neberuošia.

"Originalieji" nepagalvojo, kad, smaugdami "pakampių rašėivos", sykiu smaugia ir lietuvių tautybę.

J. KERNIUS

"DAINAVA"

Greta „Neringos“ kavinės ir viešbučio, pačiame Vilniaus centre, iškilo naujas plačialangis pastatas. Viršum jo šviečia užrašas — „Dainava“.

Pirmajame aukšte įsikuria kavinė. Ji jungiasi su erdvia terasa, kurioje vasarą irgi bus staliukai lankytojams. Pakilus sraigtiniais laiptais, patenki į didžiulę restoraną salę. O iš viso naujajame restorane ir kavinėje su terasa vienu metu prie staliukų gali sėdėti 625 žmonės.

Pastatas turi daug stiklo, metalo ir gelžbetonio. Todėl, nors yra nemažas, atrodo lengvas. Vidaus apdailoje sutinkame medį, raudonmedį ir kt. Įdomiai išspręstas apšvietimas. Patalpas puošia gėles, dailininkų K. Valaičio, L. Ločerio ir D. Gobytės kaltos geležies ir keramikos dirbiniai. Kavinėje baldams panaudotas metalas. Restorano salėje baldai paruošti daugiau remiantis liaudies meno tradicijomis. Staliukai padengti karščių ir drėgmės nebijančiu laku.

„Dainava“ statyta pagal leningradiečio I. Mirošino projektą.

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

mums vilties, kad ir Vilniaus vyskupybės klausimu Roma išlaikys reikiamą objektyvumą". 1925.II.10 Vatikano konkordatas su Lenkija pasirašytas. "Gana greitas derybų užbaigimas didele dalimi priklausė nuo ypatingo šventojo Tėvo nuosirdumo ir susidomėjimo reikalu, kuris krikščioniškosios taikos vardan daug klausimų išsprendė Lenkijos naudai" (J. Jachimovski, Polska Zbrojna). Tam pačiam Lietuvos katalikų "Rytui" beliko pranešti tautai, kad bešališkumas ir tamprūs dvasios ryšiai ne atkreipė dėmesio Vatikane į opiausius lietuvių tautos reikalus. "Tuo tarpu sunku numatyti, kurias išvadas gali padaryti ir kurlon pakrypti lietuvių tauta ir Lietuvos vyriausybė savo santykiuose su šventuoju Sostu" (III.3). Lietuvos katalikų balsas tada buvo pakankamai kovingas ir drąsus pareikšti: "Ar pagalvojo Vatikanas, vyriausias pasaulyje moralės autoritetas, kiek materialės ir moralės skriaudos padarė Lietuvai, vainikuodamas begėdišką Želigovskio žygį, skudurais dalydamas Lietuvos valstybę ir bažnyčią?" ("Rytas", 1925.III.4).

Tai va kaip atrodo praeitis vieno iš atžvilgių, kad šiluvos šventovė priimtinesnė už Aušros Vartus.

Mūsų išelvijoje skaitomasi tik su vienu priešu — rusais, bolševikais. Spaudos ir visuomenės veikėjų kadrai to priešo atžvilgiu beveik vieningi: išdavimu laiko ir smerkia kiekvieną mėginimą su šiuo priešu bent kokius ryšius užmegsti. Kova (teisingiau — "kova") su bolševizmu veikėjus tiek apsvaiginusi, kad lyg ir nepastebė kitų dviejų lietuvių tautos nedraugų veiklos: "Drang nach Osten" nepamirštančių vokiečių ir prapulties tinklus aplink Lietuvą mezgančių lenkų. Jei tik Rytų Europoje dabartinis statusas kada nors susvyruotų, tuojau patirtume plačiau apie tai, ką lenkai šiuo dabartinės "tylos" metu padarė, kad jie patys ir pasauči visokias užuominas, įrodančias, kad ir lietuviams Vilnius su jo šventovėmis yra bočių palikimas, su tautos gyvenimu visada buvo surištas, niekada lietuvių nebuvo pamirštas. Kitų galybių, net ir Vatikano, "atžvilgiams" turime ir turėsime būti tiek pat kieti, kaip ir 1925 m.

Vilnius ir Vilniaus kraštas su jo šventovėmis yra lietuvių tautos palikimas, su tuo palikimu privalome dvasinius ryšius stiprinti visokiomis progomis. Va viena iš mūsų tautinių pareigų: nepalijuojamai stiprin-

ti ryšius su Vilniumi, nes čia glūdi didelis pavojus. Ir ar nėra tautos išdavimas veikti kitaip?

PLB seimas Toronte dėjosai atstovaujamas lietuvių tautą laisvajame pasaulyje. Seimas nerado reikalo pasisakyti nei pačios koplyčios, nei jos ryšio su Lietuvos sostine reikalų. Kokie ir kieno atstovai ten buvo susirinkę? "Ar tai nėra reprezentacinė prabanga, kai stinga pinigų aktualesniems kultūriškai religiniams reikalams?" — klausia dr. Jonas Grintus ("Mano viešnagė Amerikoje" 5 psl.). Gyvybines tautos problemas palikęs nuošaly seimas irgi tėra reprezentacinė prabanga.

Susirinko seimas ir svarstė: ar kištis į politiką, ar nesikišti. Mažosios Lietuvos problema riša mažlietuvių, Lietuvos rytus atstovauja vilniečių sambūriai. Piktų juoku iš kapo traukiame Liudo Giros kalambūrą: "Tauta gali būti rami!"

O lietuviybės interesai su katalikybe turi būti suderinami, nors tai nėra visai paprasta. Didelė nedorybė yra tų, kurie čia įneša apsunkinimų.

PRO DOMO SUA

-- Girnakalis, kas jis per biesas? -- kartą klausia kažkas (irgi "biesas") Čikagos "Vilnyje".

O jam atsako labai aiškus slapukas iš Kalifornijos "Naujienose".

— Matyti, kažkas slepiasi.

Taria "matyti", nors jam nieko nematyti. Pagaliau New Yorke Girnakalis buvo surastas. Ir ne vienas, o beveik du. Viena partija jau surado Girnakalį Čikagoje. Atsiranda ir daugiau atradimų. Keisčiausia, kad surastieji nesigina.

Jei taip toliau eis, tai turėsime gražų bendraminčių būrelį.

Apsčiai žinome ir kitų asmenybių, į šviesą kalbančių iš prieblandos: St. Jaras, Julius Šakelė, J. Vėtra, Žvilbutis su Daugailius, Aliūnas ir Meliūnas, B. Brady, A. Išlauža ir daugybė kitų.

Kadaise vienas Biržiška buvo išradęs slapyvardininkus vadinti spaudos banditais. Bet tas išradimas buvo labai netobulus; slepiasi banditai, slepiasi ir banditų pribijantieji. Taip ir susidaro spaudos kaukių balius.

Visiems mano bendrapravardžiams tariau sveikinimų ir linkėjimų žodį -- Girnakalis.

VIENYBĖ

rengia

SPAUDOS BALIŲ

Šeštadienį, 8 val. vakare

1963 m. lapkričio 2 d.

Maspetho Lietuvių Piliečių Klube

BUS VAKARIENE, GERIMAI, MENINE PROGRAMA

IR KONKURSAI.

Šokiams gros

JOE THOMAS ORKESTRAS

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISUNAI

Įvairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gerimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 | LEFFERTS BLVD. | RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Vlginia 3-3544

Tikslas turi būti įvykdytas

Pasaulinė Paroda New Yorke jau čia pat. Laisvojo pasaulio lietuvių dalyvavimas joje jau patvirtintas. Rugsėjo 28 d. sutartį pasirašė Pasaulinės Parodos Nationalities Days Program komiteto direktorius Walter Bacab ir Jokūbas J. Stukas -- lietuvių komiteto Pasaulinei Parodai vadovu. Vieta ir laikas nustatytas. Lietuvių Diena Pasaulinėje Parodoje bus ateiinančių metų rugsėjo 24 d., sekmadienį. Tos dienos vakare ir naktį parodos parko fontanai nušvins lietuviškais spalvomis.

Tinkamas lietuvių pasirodymas Pasaulinėje Parodos milijoninei žmonių miniai pareis nuo mūsų visų Amerikos ir Kanados lietuvių nuoširdaus bendradarbiavimo ir aukų.

Lietuvių Pasaulinei Parodai Komitetas New Yorke dirba pilnu užsimojimu. Aktoriaus Kazlo Vasiliausko ir Algirdo Kačanausko rūpesčiu jau yra užsiregistravę ir darbą pradėję net trisdešimt chorų su daugiau kaip septyniais šimtais darbininkų. Tautinių šokių nuširdi puoselėtoja Jadvyga Matulaitienė jau susisiekė su daugiau kaip penkių šimtų tautinių šokių šokėjų vadovais. Pasiruošimas pradėtas.

Informacinė knyga apie

Lietuvą, brošiūros, lapeliai ir kita propagandinė medžiaga Vytauto Vaitiekūno ir New Yorko lietuvių Chamber of Commerce sumaniai baigiamos redaguoti.

Meno sekcija, vadovaujama Elenos Kulber ir dail. Aleksandros Merker irgi jau baigia tvarkyti dailės eksponatus. Pasaulinei Parodai prisiminti ženklo konkursas paskelbtas. Sporto sekcija, vadovaujama A. Vaksello ir Z. Jurio prityrusių rankų, pasigėrėtina tvarko visas sporto šakas, pasirodysiančias Pasaulinėje Parodoje.

BALFO Reikalų Vedėjas kun. L. Jankus su agr. V. Butkiu varsto įvairių Pasaulinėje Parodos įstaigų duris, ieškodami vietos meno eksponatams. Atrodo, jų darbas bus sėkmingai apvainikuotas.

Lietuvių Pasaulinei Parodai Komitetas New Yorke, kiek liečia parengiamuosius darbus, dirba visu smarkumu. Komiteto nariai paaukojo ne tik atostogas, bet ir po sunkaus darbo poilsio laiką. Jų šūkis -- tikslas turi būti įvykdytas!

Milžiniški pasiruošimo darbai bus atlikti paties Lietuvių Pasaulinei Parodai komiteto, bet jų tinkamas įvykdymas pareis nuo visų Amerikos ir Kanados lietuvių dosnios ir skubios piniginės aukos. Aukų skubiai reikia spausdinti chorams repertuarų, minėtų knygų, brošiūrų, bei padengti visas kitas su Pasauline Paroda susijusias išlaidas.

Mes tikime, kad šiandien, kai mūsų tėvynė Lietuva velka sunkų okupacijos jungą, kai ji pati negali, kaip 1939 m., dalyvauti pasaulinėje parodoje, neatsiras nė vieno laisvajame pasaulyje susipratusio lietuvių, kuris neprisidėtų stambesnia ar mažesne auka prie tokio svarbaus ir reikšmingo pa-

sirodymo Pasaulinėje Parodoje -- Lietuvos garbei ir jos labui.

Esame tikri, kad kiekvienas samoningas lietuvis jau šventą pareigą Pasaulinėje Parodos metu parodyti pasauliui, kad Lietuva ir lietuvių kultūringa tauta ir jų tėvynė Lietuva yra verta laisvo ir nepriklausomo gyvenimo.

Kai mūsų motina tėvynė pančiuose, argi mes -- jos sūnūs ir dukros -- neskubėsime palengvinti jos žiaurią nedalią sutrumpinti kančių dienas pagal savo išgales -- auka.

Tik sukilkim, tik vis! Ir Lietuvių Diena Pasaulinėje Parodoje tikrai bus šviesi!

Vardan tos Lietuvos vienybė težydi!

Kun. dr. Stasys Valiušaitis, LKPP finansų reikalų vedėjas

Aukas siųsti, joms rinkti pakvitavimų knygelių bei kitų šiuo svarbiu reikalu informacijų prašoma kreiptis į šiuos lietuvių komiteto Pasaulinei Parodai finansų sekcijos narius: Kun. dr. Stasys Valiušaitis, St. Leonard's High School, 852 Cypress Ave., Brooklyn 27, N. Y. Tel. HY 7-5913; NE 8-9025 ir UL 7-7640; Inž. Walter Dillis, 543 So. Clinton St., East Orange, N. J. Tel. OR 2-1107 ir Antanas Šetikas 84-11 101st Street, Richmond Hill 18, N. Y. Richmond Hill 18, N. Y.

STUDIJŲ SAVAITĖJE, Konigswinteryje, Jugendhof "Rheinland" rugsėjo 7-14 dd. dalyvavo daug žymių profesorių kunigų, studentų, visuomenės veikėjų ir šlaip garbingų tautiečių. Iš Hamburgo ir Slesvig-Holšteino srities buvo nuvykę ir visą laiką didžiausiu susidomėjimu sekė šie atstovai: A. ir V. Lingiai, V. Bartusevičius, Erika Hammerytė, J. Valaitis, A. Straukaitė, R. Baliulis, A. Gedvila, V. Macalnytė.

* Kun. V. Sarkos rašinėlių vokiškai išspausdino Sekminių proga "Mitteilungen der kath. Exiljugend" ir pranešimą apie lietuvių katalikų sielovadą Hamburge, Schleswig-Holstein'o ir Niedersachsen'o Kraštuose patalpino Osnabrucko Vyskupijos laikraštėlis "Krichenbote".

* Serga kunigai -- Kun. dr. J. Navickas Heidelberge ir kun. Alfonsas Butkus Hilt-poltstein.

J. Šiaučiūnas, ilgametis Vienybės bendradarbis, skaitytojas ir rėmėjas, kuris šiuo metu gydomsi Jacques Loewe ligoninėje Brooklyne. J. Šiaučiūnas su žmona gyvena Ellenville, N. Y.

Iš ligoninės pastogės

Ligoninė iš lauko ir iš vidaus -- gražus namas, bet nei vienas mūsų į tą gražų nenorime patekti -- tik reikalo spiriam! atsiduriame už jo sienų.

O tenai rasi ir jaunų ir senų gyventojų. Ką jie čia veikia? Ko jie laukia?

Taip, kaip ant gatvės kampo automobilų dirbtuvė pakeičia sudilusias mašinos dalis. taip ligoninėje taisoma žmogaus kūno mašinerija, tik tas skirtumas, kad auto mechanikai už savo darbą garantuoja, o ligoninė -- garantijos neduoda.

Senatvė yra malonus gyvenimo laikotarpis, jei ta mašinerija dar nesudilus. Pasilaisvini žmogus nuo sunkaus kasdieninio darbo, ir atsiranda laiko peržvelgti pragyventą laiką, patikrinti savo nuveiktus darbus.

Galvoju ir galvoju, kad amžius jau eina prie saulėlydžio, o aš tiek nedaug nuveikiau savo Tėvynei Lietuvai.

Dabar sėdžiu ligoninėje, mano kambarys ir lova švarūs, bet aš kenčiu, nes sergu. Žinau, kad kenčia ir mano Tėvynė Lietuva. Aš, galbūt, netrukus pasveiksiu ir vėl sugrįšiu pas artimuosius. Bet kada pasveiksi Tu, mano Tėvyne. Tavo kančiai dar nematyti galo.

Nežinau, ar aš jau galėsiu padėti varge dėl savo nesveikatos ir metų naštos bet matau tiek jaunų ir drūtų lietuvių. Prieš juos dar gyvenimas ir jie sukurs ateitį. Taigi, sėdėdamas ant ligonio lovos, tame gražiam šviriame name, galvoju apie jaunus ir drūtus lietuvius, lyg norėdamas į juos prabilti:

-- Mielasis Lietuvos sūnau ir dukra, savo širdimi

ir darbai būk prie Lietuvos, dirbk jos labui, kad laikui atėjus galėtum bė gėdos pažvelgti į akis.

J. Šiaučiūnas

Jacques Loewe ligoninėje

* Vilniuje rugsėjo 9 d. buvo susirinkę žurnalistai ir paminėjo tarptautinę "žurnalistų solidarumo dieną".

Prilimti sveikinimai "pažangiesiems" JAV, Kanados ir Pietų Amerikos lietuvių žurnalistams. Minėjime reiškėsis neseniai iš New Yorko sugrįžęs Alb. Laurinčiukas, pradžioje kaip kalbėtojas, o pabaigoje -- parodė savo susuktą filmą iš Amerikos.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEwton 9-6620

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. Iki 9 v. v.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Sale vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

LIONĖS JUODYTĖS KONCERTAS-REČITALIS

įvyksta sekmadienį, 8:30 val. vakare,
1963 m. rugsėjo 29 d., TOWN HALL,

113 WEST 43rd STREET, N. Y.

Bilietai gaunami Darbininko redakcijoje 910 Willoughby Ave., Laidotuvių įstaigose -- Marytė Shalinskis 84-02 Jamaica Ave ir A. Aramiškis 423 Metropolitan Ave., Mrs. A. Ginkus 495 Grand St., A. Mathews 256 Union Ave., Mrs. Misunas Ray's Liquor Store 103-55 Lefferts Blvd., Radijo dr. J. J. Stukas 1261 White St., Hillside, N. J.

Bilietų kaina \$4.00 Loge, \$3.00 ir \$2.50 Orch., \$1.75 ir \$1.25 Balcony.

Maloniai kviečia visus atsilankyti,

Rengimo Komitetas.

Sportinės nuotrūpos

EDVARDAS ŠULAITIS

Jeigu Lietuvos krepšinin-
kų ir stalo tenisininkų lai-
mėjimai, anksčiau buvę ži-
nomi visoje Europoje, šiuo
metu yra labai reto pobū-
džio, tai jų vietą čia perė-
mė lietuviai irklautojai ir
irklautojos.

Praėjusiais metais Vil-
niaus Žalgirio aštuonvietė
valtis laimėjo II-ją vietą
pasaulinėse pirmenybėse, o
šiemet ji nugriebė tokią pat
vietą Europos akademinio
irklavimo pirmenybėse.

Ši valtis, taip pat pažįs-
tama ir amerikiečiams iš
jos viešnağės Amerikoje,
Kopenhagoje pralaimėjo tik
pasaulio čempionams vokie-
čiams. Tačiau vilniečiams
jau kelis kartus yra pavykę
šių vokiečių valtį nugalėti
ir, galimas daiktas, sekan-
čiose pirmenybėse lietuviai
galės pasipuošti aukso me-
daliu.

Vilniaus Žalgirio aštuon-
vietėje šį kartą plaukė: J.
Jegelavičius, P. Karla, J.
Šušlinas, V. Briedis, V.
Sterlikas, Z. Jukna, A. Bag-
donavičius, R. Vaitkevičius.

Be to, vyrų Europos pir-
menybėse lietuviais iško-
vojo ir bronzos medalį, lai-
mėję III-ją vietą keturvie-
čių valčių su vairininku var-
žybose. Čia Vilniaus Žalgi-
rio komanda sudaryta iš E.
Levicko, R. Levicko, P.
Liutkaičio ir C. Jurčio, pir-
mą kartą dalyvaudama

stambaus masto rungtyne,
turėjo garbingą pasirodymą.

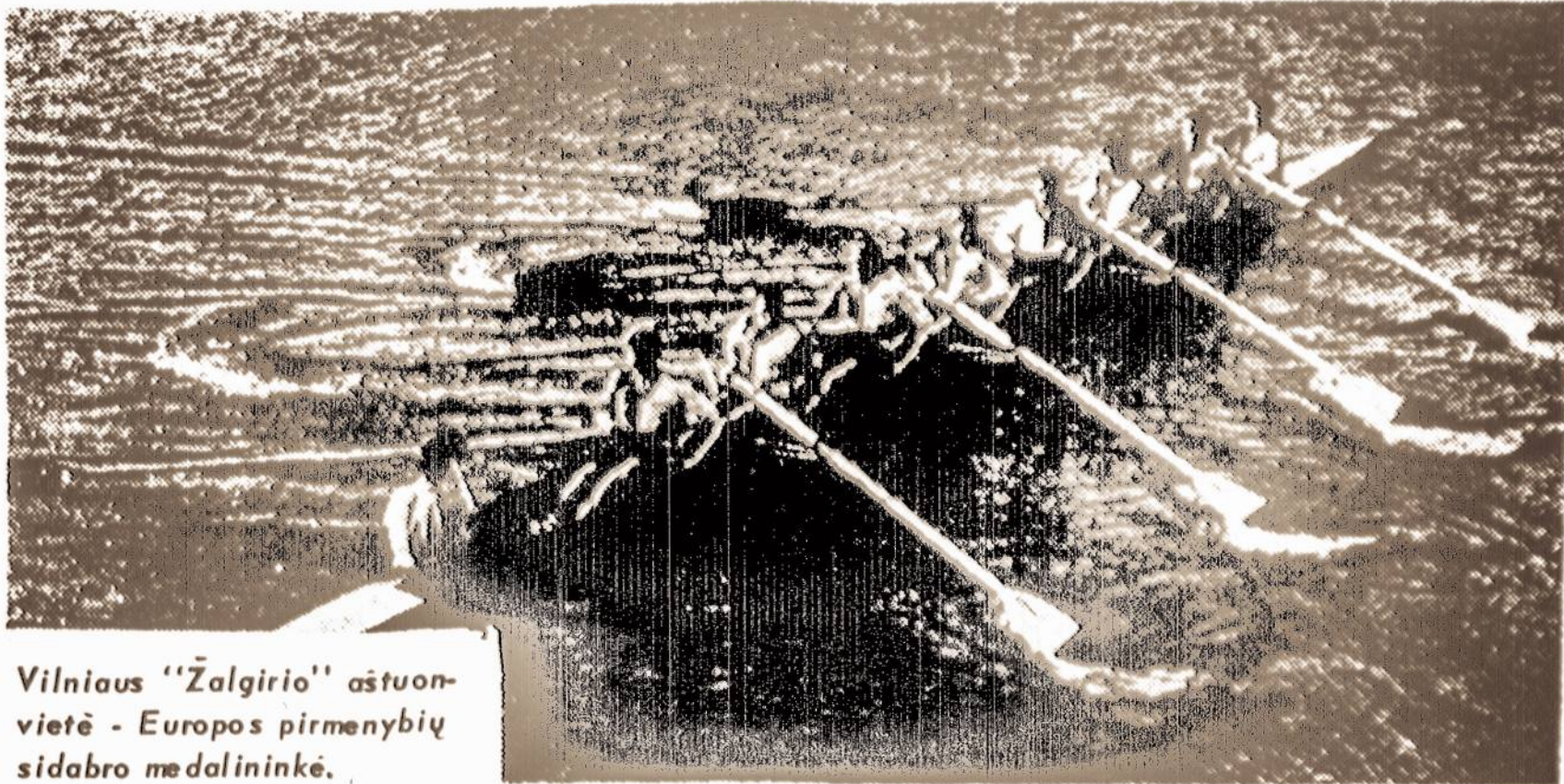
Tačiau už vyrus geriau
pasirodė Vilniaus Žalgirio
moterų aštuonvietė valtis,
kuri čia pateikė savotišką
staigmeną ir laimėjo Euro-
pos čempionų titulą. Ši
valtis, treniruojama Euge-
nijaus Vaitkevičiaus (vyrų
aštuonvietės trenerio bei
yrininko Ričardo Vaitkevi-
čiaus brolis) už savęs (eilės
tvarka) paliko jungtinę Vo-
kietijos komandą, Rumuni-
ją, Čekoslovakiją, Lenkiją.

Vilniaus Žalgirio moterų
komandoje plaukė: Irena
Bačiulytė, Sofija Korkutytė,
Leokadija Semaško, Aldona
Margenytė, Rita Tamošaus-
kaitė, Stanislava Bubulytė,
Genovaitė Strigaitė, Ała Pe-
revoruchova.

* Vilnietis K. Orentas Sov.
Sąjungos Dinamo draugijos
varžybose 3,000 m. su kliū-
timis prabėgo per 8:36,2 ir
užėmė II vietą. Ši pasekmė
yra IV-ji savo gerumu šį
sezoną visoje Europoje.

* Europos geležinkelininkų
lengv. atletikos varžybose
Luvono mieste Belgijoje
vilnietis Adolfas Aleksiejū-
nas 3,000 m. su kliūtimis
rungtyje užėmė III vietą. Jo
laikas 8:46,8.

* Draugiškose futbolo rung-
tyne Chicagos Lituanicos

Vilniaus "Žalgirio" aštuon-
vietė - Europos pirmenybių
sidabro medalininkė.

Tai vilniečiai (iš kairės į dešinę): E. Levickas, R. Levickas,
P. Liutkaitis ir C. Jučys. Kopenhagoje jie iškovojo Europos
bronzos medalį.

futbolininkai rugsėjo 22 d.
Marquette parko aikštėje
sužaidė lyglomis - 2:2 su
vokiečių Green-White ko-
manda. Pirmame kėlinyje
lietuviai pirmavo 2:0.

* Vienybės rugsėjo 13 d.
numeryje dėl korektūros
klaidos vietoje rankinio yra
atspausdinta rambnio, Kau-
no Atleto vyrų komanda yra
tapę Sov. Sąjungos rankinio
čempionais.

* Innsbuke (Austrijoje) ren-
giamoms olimpinėms žie-
mos žaidynėms iki šiolei
įsiregistravę 1,703 sporti-
ninkai iš 30 valstybių.

* Davis taurės žaidimuo-
se JAV lauko tenisininkai
įveikė Meksiką 4:1. Praė-
jusiais metais buvo laimėję
mekskiečiai.

* Rygoje įvykusias Pabalti-
jo rugby varžybas laimėjo
Latvijos komanda. Lietuvos
reprezentantai liko trečioje
vietoje.

SKAUTAI DĖKOJA

New Yorko Skautams
Remti Komitetas nuošir-
džiai dėkoja aukojusiems
skautų reikalams:

J. Audėnui, E. Baliūnui,
L. Bandžiukenei, W. Belec-
kui, Bertuliui, J. Bfručiui,
A. Bobeliui, Eug. Butkieniui,
V. Čečetienei, A. Dimui, V.
Ingelevičiui, M. Jankaus-
kui, P. Jurgėlai, Pr. Kašiu-
bai, P. Mačiulaičiui, J.
Mikalauskui, Moterų Vieny-
bei, B. Novickienei, P. Os-
moiskiui, M. Pallui, V.
Račkauskui, G. A. Ranni-
tams, J. Raubui, T. Saka-
lauskenei, Ant. Senikui, E.
Senkui, Dr. J. Sniečkieniui,
Solomonams, A. Starkui, J.
Stukui, Dr. I. Skeiviui, Pr.
Šalpukei, A. Šetikiui, A. Šim-
kieniui, J. Šukieniui, L. Ta-
mošaičiui, Kun. P. Totorai-
čiui, E. Urbelienei, P.
Virbickienei.

Aukų surinkta 217 dol.
Stovyklavimo reikalams iš-
leista 215 dol.

VIENYBĖ maloniai prašo visų
skaitytojų, kurių prenumerata
pasibaigė, nedelsti atsilyginti.

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias
pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N.Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

L Aidotuvijų DIREKTORIAI!

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

VIENYBĖ

* **MARIJOS AKELIENĖS** sūnus inžinierius Antanas Akelis gyvenantis Oakland, Californijoje, su žmona Rita susilaukė dukrelės. Tai pirmoji vienybietės M. Akelienės anūkė. Be sūnaus Antano, Akelienė turi kitą sūnų, Albina, taip pat gyvenantį Californijoje ir kaip inžinierius dirba TWA bendrovėje, o trečiasis - Petras gyvena Brooklyne. M. Akelienės vyras miręs prieš 12 metų.

* **MARIJOS IR ALBINO BENDERIŲ** duktė Diana, neseniai, kaip chemikė baigusi Community College, susižiedavo prieš porą savaitių. Namuose, ta proga surengtame sužiedotųjų pobūvyje, dalyvavo jų giminitė Gražina Rannitienė iš New Haven, Conn. Bendariai yra ilgamečiai Vienybės skaitytojai.

* **REDAKCIJA** atsiprašo Aleksandrą Kundrotą, po kurio rašinio "DEL VIENYBĖS" tilpustame praetame numeryje, per neapdairumą iškrito autoriaus pavardė.

* **I. MISIUNIENĖ**, Moterų Vienybės sekretorė, praneša, kad pirmasis draugijos susirinkimas įvyksta spalio 1 d. Arūnų rezidencijoje, Woodhavene. Visos narės kviečiamos dalyvauti. Prieš dvi savaites įvykusiame socialiaame susirinkime E. Andriušienė ir Alice Lukas narės pavaišino. Buvo pagerbta ilgametė narė O. Klimienė, kurios sūnus tebeserga ir gydos ligoninėje.

* **A. VAKSELIS** praneša, kad berniukų ir mergaičių nuo 8 iki 12 metų amžiaus plaukiojimo ir mankštos pamokos prasidės spalio 8 d. Franklin K. Lane High School, Brooklyne. Pradžią 8 val. vak.

* **1964 METAIS V. Tyslavienė** organizuoja ekskursiją į Lietuvą per Wide World Travel Agency Chicagoje, kuriai vadovauja Walter Rask-Rasčiauskas, jau penkis kartus lankęsis Lietuvoje. Jau yra užsiregistravę keletas vienybiečių, kiti, kurie norėtų apsilankyti Lietuvoje su šia ekskursija prašomi kreiptis į Vienybę, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telefonas: AP 7-7257.

* **VYTAUTUI BANELIUI**, visuomenės ir veiksmų veikėjui, jo žmona Ivona padovanojo sūnelį, kurio vardas bus Linas Paulius sūnus gimė rugsėjo 1 d.

* **JUZĖ AUGAITYTĖ**, Lietuvos operos solistė, Vienybės skaitytoja. Philadelphijoje, kuri šiuo metu yra ilgametė Lietuvos Moterų Atstovybės pirmininkė, praneša, kad Philadelphijos klubas rengia literatūros ir muzikos vakarą Ethical Society salėje, 1906 Rittenhaus Sq. Programa dalyvaus Birutė Pūkelevičiūtė iš Montreallo, Aldona Kepalaitė iš New Yorko ir Leonas Baltrus iš Canandaigua, N. Y., visi jie pasirodys pirmą kartą Philadelphijoje. Rengėjai kviečia visus philadelphiečius atsilankyti.

* **VLADO BALTRUŠAIČIO** vadovaujamas vyrų choras, neseniai susiorganizavęs ir jau turįs arti 30 narių, dar šiemet žada surengti savo pirmąjį koncertą. Choro valdyboje darbuojasi K. Skobeika, M. Ilgūnas ir J. Remėza.

* **ĶIPRO BIELINIO** 80 metų amžius sukaktis buvo prisiminta jo bendradarbių Lietuvos Laisvės Komitete. Kartu su Lietuvos Generalinio Konsulato Komitetas surengė Bielinio pagerbimą perleitą ketvirtadienį, rugsėjo 26 d., Pavergtųjų Europos Tautų būstinėje.

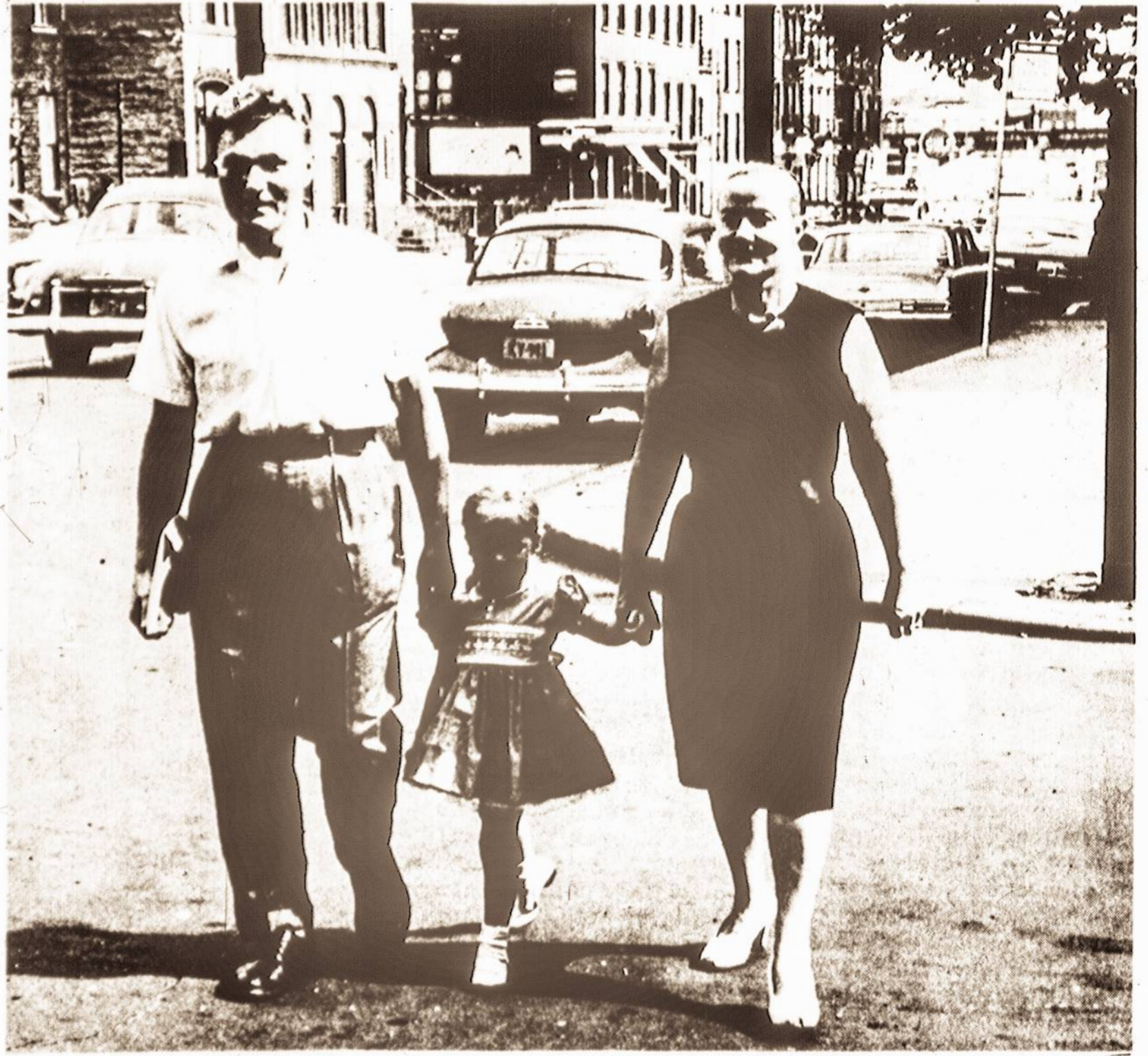
* **V. KALVELIS**, neseniai aplankęs visą eilę Amerikos valstybių nuo Atlanto iki Pacifiko yra susukęs įdomią filmą iš savo kallonės, kuri netrukus bus demonstruojama Vienybėje. Diena bus pranešta vėliau.

* **E. ABROLAITIENĖS** rezidencijoje Belmar, N. J. praeitą sekmadienį įvyko jausmų Spaudos Klubo ir SLA apskričio pobūvis, kuriame dalyvavo New Jersey ir New Yorko lietuviai veikėjai. Vadovavo Albinas Trečiokas, o vaišėmis rūpinosi Gustaitienė, Trečiokienė ir kt. Gimtadienio proga buvo pagerbti Trečiokienės sesuo ir adv. S. Briedis. V. Tyslavienė dalyviams pademonstravo savo filmą iš apsilankymo Lietuvoje praeitą žiemą.

P. E. N. KLUBO LITERATŪROS VAKARAS

Tarptautinis P. E. N. Klubas ruošia penktadienį spalio 4 d., 7:30 val. vakarą Pabaltijo naujosios literatūros vakarą, Donnell Library Center salėje, 20 West 53 Street, tarp 5-tos ir 6-tos Avenue. (Artimiausioji požeminio traukinio stotis: FIFTH AVENUE, "E" arba "F" traukiniu, IND). Pušio Andriušio, Alfonso Nykos-Niliūno, Henriko Radausko, Aleksio Rannito bei eilės estų ir latvių rašytojų kūrinius skaitys aktoriai: Joseph Abramski, Juozas Daubėnas, Patricia McGhee, Marija Matthews. Pianinu skambins Aldona Kepalaitė. Įėjimas nemokamas. New Yorko ir apylinkių lietuviai kviečiami kuo daugiau vakarą dalyvauti.

New Yorko studentų ateitininkų draugovė pirmajame šių mokslo metų susirinkime, 20 rugsėjo, išsirinko naują valdybą: pirm. Antanas Vainius, Jr., vice-pirm. Rimas Gedelka, sekr. Gediminas Naujokaitis, išd. Vita Tallat-Kelpšaitė ir soc. reik. vedėja Vida Ribokaitė. Kontrolės komisiją sudaro: Irena Šandanavičiūtė, Dangolė Masionytė ir Zenonas Zapasnikas.

Lionė Jodytė su savo dukrele ir vyru eina Brooklyno Union Ave. Jos rečitalis įvyksta šį sekmadienį, rugsėjo 29 d. 8:30 val. vak. Lietuviai prašomi gausiai dalyvauti. Rečitalis įvyksta Town Hall salėje, New Yorke (43 g-jė, tarp 6 Ave. ir Broadway). S. Narkėliūnaitės nuotrauka

PRASIDĖJO JUNGTTINIŲ IR PAVERGŲ TAUTŲ SESIJA

Beveik tuo pačiu laiku rugsėjo 17 d. popiet savo sesijas pradėjo Jungtinės Tautos ir kitoje gatvės pusėje esančiame Carnegie Endowment pastate - Pavergtos Europos Tautos.

Ši Jungtinių Tautų sesija yra aštuonioliktoji, o Pavergtųjų Tautų - dešimtoji

Jungtinėse Tautose sesija pradėta viltingai. Naujai išrinktasis sesijos pirmininkas venezuelietis dr. Carlos Sosa Rodriges savo kalboje nurodė, kad "tarptautinis įtempimas atslūgo pasirašius Maskvos sutartį, ir visuose pasaulio kampe liuose gyvenančių žmonių

baime pakeltė viltis."

Naujoje JT darbotvarkėje stambiai vietą užima kolonializmo panaikinimo klausimai. Panašiai diskutuos ir Pavergtosios Europos Tautos, tik jos šiuokart nekalbės apie negrų paleidimą iš kolonijinės sistemos, bet apie būtinumą jų atstovų jamų kraštų žmonėms suteikti tokią pat apsisprendimo teisę, kurią Jungtinės Tautos pripažįsta Afrikos juodukams.

Pereitos sesijos pranešime Pavergtųjų Tautų pirmininkas ir generalinis sekretorius, apžvelgęs Asamblijos darbą ir aptarę dabartinę politinę padėtį, sako:

— Mes pradėdame dešimtąją sesiją, atsisakydami sutikti, kad vakariečių politika mūsų tėvynių atžvilgiu galutinė. Vietoje to mes tvirtai tikime, kad vakariečiai susilaikys nuo fatališko žingsnio -- status quo sankcionavimo Rytų ir Centrinėje Europoje ir kad pasinaudos dabartine komunistinio bloko nesantaika ir padarys spaudimą išspręsti jau ilgai užtrukusią Rytų Europos problemą.

Naujuoju asamblėjos pirmininku išrinktas estas Alex Kütt, o gen. sekretoriumi perrinktas Brutus Coste.

Ateinantis posėdis įvyks spalio 23 d., kada kartu bus prisiminta ir vengrų sukilimo sukaktis ir bendrai Vengrijos klausimas, kurio, deja, jau nebėra šiemet Jungtinių Tautų darbotvarkėje. Po to, posėdžiai bus gruodžio 10 d.

Savo šios sesijos pirmąsias dienas, rugs. 17 ir 18, Pavergtosios Tautos užbaigė priimdamos atsišaukimą į laisvąjį pasaulį. Jame pasisakoma apsisprendimo teisės reikalu ir prieš saugumo pakto sudarymą tarp NATO pajėgų ir sovietų.

Į Jungtines Tautas pavergtieji kreipėsi atskira rezolucija kolonializmo klausimu.

New Yorko didieji laikraščiai, kurie kitais metais būdavo parašydavo apie sesiją ar net nuotraukų įdėdavo, dabar nė žodžiu neužsiminė.

ELLA IR G. A. ABROLAT, savo 10 m. vedybinės sukakties proga, laivu Nieuw Amsterdam spalio 4 d. išplaukia į Bermudą. Ella Abrolat (buvusi Katilienė) yra ilgametė Vienybės skaitytoja ir rėmėja. Savo vyrą (vokiečių kilmės) ji taip pat išmokinusi skaityti Vienybę.